Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 172
ՇԱԲԱԹ 28 ՅՈՒԼԻՍ 1884 (Ն. Տ.) 9 ՕԳՈՍՏՈՍ
17 ՇԷՎՎԱԼ 1301

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ. երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար պատ սակարկութիւն կըլլայ:

Օրագրույս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»
ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան:
իսկ գաւառներէն հետևեալ հասցէիւ՝
درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونكیان خانده {اره‌ولك}
غزته‌سی اداره‌سنه

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Ամսական	»	»	20
»	»	Հատով	»	»	1
Գաւառաց	համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ծախքը խմբագրութեան վրայ է:

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՇԱԲԱԹ 28 ՅՈՒԼԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿ

Ազգային վիճակի փոփոխում չունինք ծանուցանելու վերջին եօթնեկին համար: Կաթողիկոսական խնդրոյ նըկատմամբ պաշտօնական և վաւերական որ և է լուր չառնուեցաւ դեռ: Բայց կ'ըսուի միշտ թէ Բեդրբուրկի կառավարութիւնը տուած է իւր որոշում, որ Ա. ընտրելին նախապէս ծանուցած կերպով է, և թէ նոր ընտրութեան մը համար հրահանգներ ղրկուած են յԷջմիածին: Եթէ այսպէս է, շատ չանցած բուն իրողութիւնը կրնանք իմանալ:

Շաբթուս Վարչական տնօրինութիւնք ընթացիկ խնդիրներու միայն կը վերաբերէին: Գոհունակութեան արժանի է որ քաղաքային դատարանն հաստատեց Ջնքուշի վանուց սեպհականութեան իրաւունքը՝ վէճի նիւթ եղած քանի մը կտոր կարևոր կալուածոց վրայ: Այս իրողութիւն կը ցուցնէ, եթէ ապացոյցի պէտք կար, թէ կայսերական դատական իշխանութիւնն ո՛րչափ տրամադիր է միշտ արդարութեան սկզբունքն անկողմնապահութեամբ յարգելու, եթէ ազգային իրաւունքներ պատշաճ ձևով ներկայացուին իւր վճռոյն: Գաւառացի ազգայնոց համար քաջալեր մ'է այս՝ վստահութիւն ունենալու կայսերական արդարութեան վրայ, օրինաց պաշտպանութեան վրայ, և գրգիռ մը՝ օրինական ուժը միշտ իրենց կողմը ձգել աշխատելու:

Տեսուչ խորհրդոց մէջ, այս շաբաթ լաւ նիշ մ'ունինք տալու Վանօրէից խորհրդոյն, որ ի գլուխ հաներ է վանօրէից բարեկարգութեան ծրագիր մը: Վարչութիւնը պիտի քննէ զայս ծրագիր, և հաւանօրէն Երեսփ. ժողովոյ պիտի ներկայէ. Այսպէս, յոյս մը կայ թէ ներկայ նստաշրջանին մէջ ձեռք պիտի առնուի վանօրէից կարևոր խնդիրը: Բայց ազգային հորիզոնը ծանր խնդիրներով արդէն կը մթագնի, և դժբախտաբար չենք կրնար յուսալ լինել թէ Ազգ. ժողովն իւր ներկայ նստաշրջան ամբողջովին պիտի կրնայ նուիրել ազգային ներքին բարեկարգութեան վերաբերեալ խնդրոց:

* * *

Բ. ԴՈՒՌՆ ԵՒ ԴԵՍՊԱՆՔ

Բ. Դրան և դեսպանատանց միջև յարուցեալ խնդիրք չկարգադրեցան շաբթուս մէջ: Թղթատարական խնդրոյն մէջ, դեսպանատունք ծանուցին թէ իրենց մասնաւոր թղթատանց փակման չեն հաւանիր: Եթէ ստոյգ է թէ Բ. Դուռը տրամադրութիւն ցուցած է խնդիրը բանակցութեամբ կարգադրելու և ո՛չ թէ ոստիկանական զօրութեամբ, կրնանք սպասել այս բանակցութեանց ելից: Այսու ամենայնիւ, կայսերական կառավարութիւնը կ'աշխատի կազմակերպել Օսմանեան թղթատարութեան կանոնաւոր հաղորդակցութիւն մը Եւրոպիոյ հետ՝ Օսմանեան շոգենաւերու միջոցաւ: Առաջին անգամ ղրկուած երկու Օսմանեան շոգենաւք ժամանակէն ուշ հասած լինելով Վառնա, լրագիրք ոմանք ծանուցին թէ կայսերական երկու սրընթաց շոգենաւեր յատկացած են այս գործի: Բայց Տպագրական Վերատեսչութիւնն հերքեց զայս լուր: Տարակոյս չկայ թէ ի վերջոյ Օսմանեան շոգենաւք կրնան յաջողիլ ժամանակին հասնելու Կ. Պոլսոյ այնչափ մօտ նաւահանգստի մը, որպէս է Վառնա: Բայց անոնք կը տանին և կը բերեն Օսմանեան թղթատարութեան պայուսակները միայն: Ուստի, բուն խնդիրը դիւանագիտական է միշտ, և ո՛չ թէ շոգենաւային: Եթէ օտար թղթատունք փակին և բոլոր նամակներ Օսմանեան թղթատարական վարչութեան յանձնուին, սա իւր ուզած և շահաւոր գտած շոգենաւերով կրնայ ղրկել զայնս յԵւրոպա, փոյթ չէ որ տանող շոգենաւք անպատճառ Օսմանեան չլինին:

* * *

Առողջապահական ժողովոյ խնդրոյն մէջ թէև կ'ըսուի թէ դեսպանք փոքըր զիջում մ'ըրեր են Բ. Դրան, բայց խնդիրը տակաւին կարգադրըւած չէ: Խնդիրն երկու մասեր ունի, մին է պահպանումն այն արտասովոր Քարանդինաներու զորս Բ. Դուռն ինք հաստատած է առանց ուրոյն ժողովոյն. միւս է ընդունելութիւն եօթն օսմ. նոր անդամոց զորս Բ. Դուռը կ'ուզէ մտցնել ժողովոյն մէջ: Առաջին կէտին վրայ, դեսպանք հաւանութիւն չցուցուցին. բայց օսմ. կառավարութիւնն որոշած է որ Քարանդինաներն ի գործ կը դրուին: Եթէ ստոյգ է թէ շոգենաւերն իրենց տուրքերն հիւպատոսաց պիտի յանձնեն ցկարգադրութիւն խնդրոյն, գործնական բուղք մը կը համարուի այս, բայց պաշտօնապէս չէ հաստատուած դեռ: Գալով նոր անդամոց, Թուրք լրագիր մը կ'ըսէր երէկ թէ դեսպանք կը հաճին որ ասոնք խորհրդակցական ձայն ունենան, առանց վճռական ձայն, կամ քուէի իրաւունք ունենալու, մինչ կայսերական կառավարութեան բուն նպատակն է աւելցնել օսմ. քուէներու թիւը միջազգային ժողովոյ մը մէջ, յորում օսմ. քուէները փոքրամասնութիւն էին ցարդ: Բայց նոր և աւելի ստոյգ տեղեկութիւնք դժբախտաբար կը ցուցնեն թէ օտար պետութեանց ներկայացուցիչք այս զիջումն իսկ չեն ըրած. այլ պնդած են որ նոր անդամները չբազմին ժողովոյն մէջ, և միանգամայն ժողովը շարունակէ իւր նիստեր: Խնդիրն այսպէս փափուկ վիճակի մը մէջ մնած է, չըսենք կծու, և ի մօտոյ կարգադրուելու յոյս չկայ: Այսպիսի կացութիւն մը ո՛չ միայն դիւանագիտական յարաբերութեանց, այլ նաև առողջապահական հանրային խնդրոյ կը վնասէ, եթէ շուտով կարգի չդրուի:

* * *

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ

Շաբթուս մէջ նորէն բարեբախտութիւն ունեցանք այն պարբերական ծանուցումն ընելու թէ մեծ քանակութեամբ մանր դրամ պիտի կտրուի կայսերական փողերանոցին մէջ ի դիւրութիւն մանր տուրևառի: Բացակայութիւն մանր դրամի արդարև իրական չարիք մը դարձած է: Կարելի չէ որ և է առուտուր ընել 20 ղրուշէն վար, առանց հազարումէկ հաշիւներ ընելու թէ ի՛նչպիսի դրամ պիտի տըրուի կամ առնուի: Որովհետև մանր դրամ քիչ կայ հրապարակին վրայ, և մանաւանդ ստէպ վերաբերեալ ամէն տուրևառ մանր դրամի կը կարօտի, կա՛մ ժողովուրդը կը կորսնցնէ մանր և խոշոր դրամոց տարբերութիւնն, որ 100էն մինչև 5 ղրուշի կը հասնի, և կա՛մ օտար դրամ կը գործածուի: Առաջին պարագային մէջ, կը կորսնցնէ մանաւանդ աղքատ ժողովուրդն, որուն ժամանակ է սակայն քիչ մը դիւրութիւն տալու՝ կենաց դժնդակ կռւին աւելի համարձակութեամբ մղելու համար: Երկրորդ պարագային մէջ, կառավարութիւնը կը վնասէ: Պապական դրամներ, Առաջին Նաբոլէոնի ժամանակէն մնացած ֆրանքներ, և ուրիշ ամէն եւրոպական երկրի մանր մանր և գրեթէ թափթփուք դրամները մեր շրջաբերութեան պէտքը լրացնելու կը ծառայեն: Այս վիճակ անշուշտ պատիւ չի բերեր ո՛և է կառավարութեան: Երբ թղթադրամ կար, ամէն ինչ երկու տարբեր գներ ունէր. մին ողջ դրամի գին, միւսը թղթադրամի գին: Այժմ ամէն առևտուր ողջ դրամով է, որովհետև ո՛չ թղթադրամ կայ հրապարակին վրայ, ո՛չ պղինձ դրամ: Բայց հաղուադէպ չէ տեսնել որ խանութպանք և շրջուն մանրավաճառք տարբեր գին կը պահանջեն եթէ իրենք դրամ պիտի աւրեն և տարբեր գին՝ եթէ գնողը պիտի տայ մանր դրամ: Այս անկանոնութեան վրայ աւելցնելով հազարումէկ տեսակ օտար մանր դրամոց արժէքի տարբերութիւններէն ծագած շփոթութիւնները, կը տեսնենք թէ ո՛ր աստիճան անհանդուրժելի հարկ մ'է Օսմ. մանր դրամ հանել շրջաբերութեան: Այս մասին քանիցս յայտարարութիւնք եղան, և օտար դրամոց շրջաբերութիւնն արգիլուեցաւ: Այս ծանուցմունք հետևանք չունեցան դեռ: Արդարև շոգենաւերն և պետական պաշտօնարանք օտար դրամ չեն ընդունիր, և այս ալ մասնաւոր դժուարութիւն մ'է հասարակութեան համար: Բայց հասարակութիւնը կը պարտաւորի կառավարութեան մերժած անվաւեր դրամներուն գլխել՝ իւր ամենօրեայ պէտքը գոհացնելու համար: Յուսանք թէ այս անգամ ալ ի դերև չելնէր այն ծանուցում թէ 30–40,000 ոսկւոյ արժէքով մանր դրամ կտրել որոշուած է: Կարծենք թէ այս ալ դժուար գործողութիւն մը չէ, ո՛չ ալ բազմածախ, և թէ յայտնի անպատեհութիւն մ'էր ցարդ յետաձգումը:

Կ'ըսուի թէ կտրելի դրամներն արծաթ պիտի լինին միայն: Սա ևս դիտողութեան արժանի կէտ մը կայ: 20 և 10 փարանոց ղուտ արծաթ դրամներ բնականապէս ա՛յնքան մանր պիտի լինին, որ անոնց գործածումն ալ նոր դժուարութիւն մը պիտի լինի հասարակութեան համար: Ամէն երկրի մէջ կայ, ֆրանքէ մը պակաս առուտուրներու համար, արծաթէն [illegible] մետաղէ մը շինուած մանր դրամներ, որք գոյութեան մասնաւոր իրաւունք ունին ամէն դրամական շրջաբերութեան մէջ: Մեք ևս երբեմն ունէինք այսպիսի դրամներ, պղինձ և Մէթալիք: Պղինձ այժմ բնաւ չգործածուիր, և Մէթալիքն հետզհետէ կը վերցուի հրապարակէն: Լաւ չը՞լինիր եթէ մանր դրամ կտրելու առթիւ դարման տարուի սոյն յայտնի անպատեհութեան: Երբեմն խօսք կար Նիքել կոչուած մետաղէն կտրելու 5, 10, 20 և 40 փարանոցներ: Չենք գիտեր ի՛նչ պատճառաւ ելք չյուսուեցաւ այս օրինաւոր առաջարկութեան: Զիարդ և իցէ, որովհետև վստահութիւն ունինք թէ կայսերական կառավարութիւնը մեզմէ լաւ կը խորհի հանրային շահուց վրայ, իւր հայրական հոգածութենէ կ'ակնկալենք դրամական այս փոքրիկ բայց անհրաժեշտ բարենորոգման ալ կատարումը:

* * *

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուս մէջ տեղական լրագիրք գրաւեցան աւազակութեան քանի մը նշանաւոր դէպքերով, որք տարօրինակ արագութեամբ մը յաջորդեցին իրարու: Ռուսական քարտուղար Վիւրձէլի, անգլիական հիւպատոսին որդի Ցիւսսիի և Պելովայի անտառաց անօրէն Պլինաէրի դէպքերն հասարակութեան խօսակցութեան և մտահոգութեան բաւական նիւթ մատակարարեցին: Այս երեք պարագային մէջ ևս աւազակները ցարդ յաջողութիւն կը վայելեն, և դէշ օրինակ կը լինին իրենց արհեստակցաց, որք նոր յանդգնութեամբ մը գլխուած կը թուին այս օրերս: Այս դէպքեր նոր քաջալեր մը պիտի լինին կայսերական կառավարութեան, եթէ պէտք կար քաջալերանաց, մեծագոյն փութով յառաջ տանելու ոստիկանական վերակազմութեան գործն, որուն տարիներէ հետէ ձեռնարկուած է: Աւելորդ է քարոզ մը խօսիլ հասարակաց ապահովութիւնն անվթար պահելու տարրական պէտքին վրայ: Այս պէտք անշուշտ լիովին ճանչցուած է կայսերական կառավարութեան կողմէ, և վերոյիշեալ ցաւալի դէպքեր կը ցուցնեն այն թերի կէտեր միայն, յորս հանրային ապահովութիւնն ազդուապէս պաշտպանելու համար ձեռք առնուած միջոցներ տակաւին չեն տուած իրենց պտուղներ:

* * *

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՀՐԴԵՀՆԵՐ

[illegible] ցինք գաւառական մեծ հրդեհներ. այս անգամ ի Զարշամպա և ի Մարմարա կղզի: Կը տեսնենք թէ այս երկու տեղեր ալ ջրհանաց բացակայութիւնը գլխաւոր պատճառ եղած է հրդեհին ծաւալման: Միայն Զարշամպայի պէս աղքատ քաղաքի մը վնասն 100,000 ոսկւոյ մօտ կը հաշուուի: Ինչպէս կ'երևի, խոհեմութեան տարրական պայմանաց հակառակ է գաւառական քաղաքային խորհրդոց և ժողովրդոց ընթացքն, որք ջրհաններու և ջրանկիր խմբերու հաստատման պէս էական պէտքի մը հարկաւորութիւնը չեն զգացած դեռ. Եթէ Կ. Պոլսոյ մէջ հրդեհներն երբեմն մեծ վնաս կուտան, պատճառն այն է որ ջրհանները ժամանակին չեն հասնիր, կամ առատ ջուր չեն գտներ: Բայց ի՞նչ կը լինի գաւառական քաղաքի մը վիճակն, երբ իւր տախտակաշէն շուկայներ անպաշտպան կը յանձնուին հրդեհի ճիրաններուն՝ իւր ուզածին չափ հրկիզելու և կանգ առնելու երբ այլ ևս այրելի նիւթ չմնայ: Եթէ տեղական ժողովուրդք տակաւին անփոյթ կենան, յուսանք թէ կայսերական կառավարութիւնն, իւր հայրական միջամտութիւն այս տարրական խնդրոյ մէջ ևս ցոյց տալով, խիստ պատուէր կը ղրկէ որ ամէն գաւառական քաղաքի մէջ ջրհանաց և ջրանկիրներու կանոնաւոր կազմակերպութիւն մը լինի: Ապահովագրական ընկերութիւններէն առայժմ չենք կրնար խնդրել որ երթան հաստատուին այսպիսի կեդրոններ և քիչ ժամանակի մէջ իրենք սնանկանան, կամ սնանկացնեն ժողովուրդը: Բայց եթէ հրդեհի մը առաջքն առնելու կամ մարելու միջոցներն ընդհանրապէս հայթայթուին, ապահովագրական ընկերութիւններն ալ համարձակութիւն կրնան ստանալ Փոքր Ասիոյ ներսի մասանց գո՛նէ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ ճիւղեր բանալու, և շէնքեր ապահովագրելու օրինաւոր գներով:

* * *

ԱՐՏԱՔԻՆ ԽՆԴԻՐՔ

Շաբթուս արտաքին լրոց մէջ նշանաւոր են՝ նոր երևոյթք զոր ստացաւ Փարաւոններու երկրին վերաբերեալ խնդիրն, որոյ վրայ խօսիլ արգիլուած է միշտ. Ֆրանսայի մէջ Սահմանադրութեան վերաքննութեան համար Վեհաժողովոյ մը գումարումն, որոյ վրայ Հաւաս մինչև այս առաւօտ նոր տեղեկութիւն մը չտուաւ մեզ, չենք հասկնար ի՛նչպիսի պետական գաղտնիքով մը, կամ անհոգութեամբ. և Չինա-[illegible] գործադրման սկսումն, որ կրնայ ֆրանքօ-չինական կանոնաւոր պատերազմ յառաջ բերել:

Իսկ Քոլերայի նկատմամբ առնուած վերջին տեղեկութիւնք ընդհանրապէս աւելի ապահովիչ են: Թէև այլ և այլ նոր տեղեր Քոլերայի մասնաւոր արկածներ կը պատահին, բայց իւր բուն կեդրոններու մէջ օր ըստ օրէ կը տկարանայ, և եթէ որ և է երկրի մը մէջ չափազանց անփութութեամբ թոյլ չտրուի վարակման նոր կեդրոններու կազմութեան, երկիւղալի չէ որ ստուգուի Տօքթ. Քոխի կարծիքը թէ Թուլոնի Քոլերան բոլոր Եւրոպա պիտի տարածի այս տարի:

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

)(17)(

ԱՐԿԱԾՔ
ՄԻՒՆԽՀԱՈՒԶԸՆ ՊԱՐՈՆԻ

ՎԷՊ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԻ ՎՐԱՅ ԵՒ ԱՅԼ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԱՐԿԱԾՔ

Բայց փոխանակ մէջը որդեր գտնելու՝ պատուական պաղատու ծառեր տեսանք, կեռասենիներ, ծիրանիներ, դեղձիներ և այլ բազում տեսակ ծառեր, զորս չենք ճանչեր: Այդ ծառերն, որ տարօրինապէս մեծ և հաստ են, թռչնոց անթիւ բոյներ կը պարունակեն: Ի մէջ այլոց ալկիօնի բոյն մը նշմարեցինք, որոյ շրջապատը Լոնտրայի Ս. Պօղոս եկեղեցւոյն գմբեթէն հինգպատիկ մեծ էր, և գեղարուեստական ճարտարութեամբ շինուած էր մեծամեծ ծառերէ: Կը պարունակէր . . .—սպասեցէք որ թիւը մտքս բերեմ—հինգ հարիւր ձու, որոց փոքրագոյնն առ նուազն մարդի մը չափ կար: Չկրցինք մէջի ձագերը տեսնել, բայց անոնց ճչիւնը լսեցինք: Ձուերէն մին մեծ դժուարութեամբ բանալով, տեսանք որ մէջէն փոքր թռչուն մը դուրս ելաւ անփետուր, մեր անդղներուն գրեթէ քսանին չափ մեծ: Հազիւ ձուէն դուրս ելած էր նորածին թռչնիկն, և ահա ծեր ալկիօնը մեր վրայ խոյացաւ, իւր մագիլներէն միոյն յափշտակեց մեր նաւապետն, և փարսախի մը չափ օդն հանելով, իւր թևերովն ուժգնապէս հարուածեց և ապա թողուց զայն որ ծովուն մէջ ինկաւ:

Հոլանտացիք ծովային մկներու պէս կը լողան. ուստի նաւապետն ալ լողալով մեր քով եկաւ, և ամէնքս ի միասին մեր նաւը վերադարձանք, բայց ուրիշ ճամբէ, որով կրցանք նոր գիւտութիւններ ընել: Մեր սպաննած որսական կենդանիներուն մէջ երկու գոմէշ կային, որք միակ եղջիւր մ'ունէին՝ իրենց երկու աչքերուն միջև: Շատ զղջացինք զանոնք սպաննելնուս վրայ, վասն զի իմացանք յետոյ թէ բնակիչք զանոնք ընտելցնելով՝ կառաձիգ կամ հեծելական ձիու տեղ կը գործածէին: Հաւաստեցին մեզ թէ անոնց միսն ալ յոյժ համեղ էր, բայց բացարձակապէս անօգուտ ա՛յնպիսի ժողովրդեան մը, որ կաթով ու պանիրով միայն կ'ապրի:

Մեր նաւն հասնելէ երկու օր առաջ, երեք մարդ տեսանք, որ ոտքերնէն գլխիվայր կախուած էին մեծամեծ ծառերէ: Հարցուցի թէ ի՛նչ ոճիր գործած էին այդ սոսկալի պատժոյն արժանի, իմացայ թէ օտար երկիր ուղևորած էին, և ի վերադարձին շատ մը ստեր պատմած էին իրենց բարեկամաց, այնպիսի վայրեր նկարագրելով՝ զորս չէին տեսած, և այնպիսի արկածներ՝ որոց չէին հանդիպած: Այս պատիժ շատ արժանի գտայ, վասն զի ուղևորի մ'առաջին պարտականութիւնը՝ ճշմարտութենէ երբէք չխոտորիլն է:

Նաւը վերադառնալով, խարիսխը վերցուցինք և մեկնեցանք այդ զարմանալի երկրէն: Ծովեզրին բոլոր ծառերն, որոց մի քանին յաղթաբերձ, երկու անգամ խոնարհեցան մեզ ողջունելու համար, և յետոյ նորէն իրենց առաջին դիրքն առին:

Երեք օր թափառելէ յետոյ առանց ո՛ւր երթալնիս գիտնալու,—վասն զի կողմնացոյց չունէինք—ծով մը հասանք որ բոլորովին սև կը թուէր: Աղտոտ ջուր մը կարծեցինք, բայց համը նայելով տեսանք որ ազնիւ գինի մ'էր: Մեծ դժուարութիւն կրեցինք արգիլելու համար մեր նաւաստիներն, որպէս զի չգինովնան: Բայց մեր ուրախութիւնն երկար չտևեց, վասն զի, քանի մը ժամ յետոյ, պալէններէ և այլ վիթխարի կէտերէ շրջապատեցանք: Մանաւանդ հատ մը կար ա՛յն աստիճան երկայն, որ դիտակով իսկ չկրցինք ծայրը տեսնել: Դժբաղդաբար՝ այն պահուն տեսանք ճիւաղն՝ երբ մեր նաւուն խիստ մօտն էր. մէկէն կուլ տուաւ մեր նաւն իւր բոլոր կայմերով և պարզեալ առագաստներով:

Կոկորդին մէջ ժամանակ մը կենալէ յետոյ, վերստին բերանը բացաւ ջուր ըմպելու համար: Մեր նաւը վեր բարձրանալով այն հոսանքէն, քշուեցաւ հրէշին ստամոքսին մէջ, ուր այնպէս կը թուէր մեզ թէ հանդարտ օդի ժամանակ խարսխի վրայ կեցած էինք: Օդը, պէտք է խոստովանիմ, տաք և ծանր էր: Այս ստամոքսին մէջ՝ խարիսխներ, առագաստներ, մակոյկներ, և բազմաթիւ մեծ ու փոքր նաւեր տեսանք, ոմանք լի, և ոմանք դատարկ, որք մեր բաղդին հանդիպած էին: Ջահերու լուսով ապրելու հարկադրեալ էինք: Այլ ևս ո՛չ արև կար մեզ համար, ո՛չ լուսին, ո՛չ մոլորակ: Սովորաբար օրն երկու անգամ ջուրի վրայ և երկու անգամ ալ ցամաքի վրայ կը գտնուէինք: Երբոր հրէշը խմէր, ջուրի վրայ էինք, երբոր ջուրը դուրս թողտար, ցամաքի վրայ էինք: Մեր ըրած ճիշդ հաշուոյ համեմատ, մէն մի ումպով խմած ջուրին քանակութիւնը կրնար Ժընէվրայի լիճը լցնել, որոյ շրջապատն երսուն մղոն է:

Այս խաւարչուտ թագաւորութեան մէջ գերի եղանելնուս երկրորդ օրը՝ փորձ փորձեցի նաւապետին և քանի մը ըսպայից հետ պտոյտ մ'ընել ջուրերուն քաշուած միջոցին: Ջահեր առած էինք մեր ձեռքն, և հետզհետէ տասն հազարի չափ մարդոց հանդիպեցանք ամէն ազգէ, որք մեր վիճակին մէջ էին: Իրենց ազատութիւնը ձեռք բերելու միջոցներուն վրայ խորհուրդ ընելու կը պատրաստուէին. Ասոնցմէ ոմանք արդէն քանի մը տարիներ անցուցած էին ճիւաղին ստամոքսին մէջ: Բայց երբոր նախագահը խորհրդակցութեան նիւթը կը հասկցնէր մեզ, մեր սատանայ ձուկը ծարաւած լինելով խմել սկսաւ. ջուրն ա՛յնչափ ուժգնութեամբ ներս քաշեց որ հազիւ ժամանակ ունեցանք մեր նաւերը դառնալու. ներկայ գտնուողներէն ոմանք, միւսներուն չափ արագաշարժ չլինելով, հարկադրեցան լողալ:

Երբոր ձուկը ջուրը դուրս տուաւ, վերստին գումարեցանք: Զիս նախագահ ընտրեցին. առաջարկեցի ծայր ծայրի կապել երկու մեծ կայմեր, և երբոր ճիւաղն իւր կլափը բանար, մտնել այն կերպով որ չկարենար այլ ևս գոցել: Այս առաջարկս միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ, և հարիւր կորովի մարդիկ ընտրուելով, գործադրութիւնն անոնց յանձնուեցաւ: Հազիւ երկու կայմերը ծայր ծայրի կապուեցան իմ հրահանգներուս համեմատ, յաջող առիթ մը ներկայացաւ: Ճիւաղն յօրանջել սկսաւ. իսկոյն մեր երկու կայմերը անկեցինք ա՛յն կերպով որ վարի ծայրը գազանին լեզուին մէջ փորսեցաւ, և վերի ծայրն ալ բերնին առաստաղին մէջ մխեցաւ. յայնժամ անհնար եղաւ ճիւաղին իւր կզակներն իրարու մօտեցնել:

Երբոր ջուրք բերնէն ներս քալեց, մակոյկներս ջուրն իջուցինք և անոնց միջոցաւ մեզ քաշել տալով հրէշին բերնէն դուրս ելանք և աշխարհ վերադարձանք:

Անհնար է նկարագրել մեր ուրախութիւն երբոր վերստին ի լոյս դարձանք, յորմէ զրկուած էինք տասն և հինգ օրէ ի վեր: Երբոր ամէն մարդ դուրս ելաւ այն ստամոքսէն, երսուն և հինգ ամենազգի նաւերէ տորմիղ մը կը կազմէինք: Մեր երկու կայմերը անկուած թողուցինք կէտին կոկորդին մէջ, որպէս զի ուրիշներ ալ չհանդիպին մեր կրած փորձութեան, երբոր դէպ այն անդունդը քշուին:

Մեր ազատութիւնը գտնելնուս պէս, մեր առաջին բաղձանքն եղաւ գիտնալ թէ աշխարհի ո՛ր մասին մէջ էինք. երկար ժամանակ պէտք եղաւ մեզ ստոյգ ծանօթութեան մը հասնելու համար: Վերջապէս, շնորհիւ իմ կանխաւ ըրած դիտութեանց, հասկցայ որ Կասպից ծովուն մէջ էինք, և որովհետև այդ ծովն ամէն կողմէ ցամաքով շրջապատեալ է, և ուրիշ որ և է ծովու հետ հաղորդակցութիւն չունի, չէինք կրնար հասկնալ թէ ի՛նչպէս հասած էինք հոն: Պանիրէ կղզւոյն բնակիչներէն մին, զոր հետս տարած էի, բացատրեց մեզ այս իրողութիւնն յոյժ բանաւորապէս: Ըստ նորա կարծեաց, ճիւաղն, որոյ ստամոքսին մէջ այնքան երկար թափառեցանք, ստորերկրեայ ճանբով մը այդ ծովը գնացած էր: —Զերկնցնեմ, Կասպից ծովուն մէջ էինք, և յոյժ գոհ հոն գտնուելնուս վրայ. առագաստները պարզելով դէպ ի ցամաքը ուղղուեցանք: Ամենէն առաջ ես դուրս ելայ նաւէն:

Հազիւ ոտքս ցամաքը դրած էի, յաղթանդամ արջ մը վրաս յարձակեցաւ:

«Օ՛, օ՛, ըսի մտօքս, բարի եկար:»

Առջևի երկու թաթերը ձեռներուս մէջ առի, և ա՛յնչափ սրտագին խանդով սեղմեցի, որ յուսահատաբար ոռնալ սկսաւ. բայց ես, առանց զգածուելու անոր կողկողանքէն, այն դիրքին մէջ բռնած կեցայ մինչև որ նօթի մեռաւ:

Այս քաջագործութեան շնորհիւ ա՛յնչափ ակնածութիւն ազդեցի արջերուն, որ այնուհետև անոնցմէ ոչ մին համարձակեցաւ կռիւ փնտռել ինձ հետ:

Անկից Բեդրբուրկ գնացի, ուր վաղեմի բարեկամ մ'ընծայ մը տուաւ ինձ, որ վերջին աստիճան հաճելի եղաւ ինձ: Որսական շուն մ'էր, սերեալ այն հռչակաւոր շունէն՝ որոյ վրայ խօսեցայ ձեզ, և որ նապաստակ մը հալածած միջոցին ցնկներ էր: Դժբաղդաբար այն պատուական շունն սպաննուեցաւ ապիկար որսորդի մը ձեռօք, որ կաքաւներու տարմի մը վրայ հրացանը պարպած ժամանակ խեղճ շունը զարկաւ: Անոր մորթէն շինած եմ այս հագած բաճկոնս, որ՝ երբ որսի երթամ՝ զիս անվրէպ հոն կը տանի ուր որս կայ: Երբոր հրացէն պարպելու չափ մօտ հասնիմ որսին, բաճկոնիս կոճակներէն մին կը ցատկէ, որսին գտնուած տեղն, և որովհետև հրացանս միշտ լի է և պատրաստ, հարուածս երբէք չվրիպիր:

Տակաւին, ինչպէս որ կը տեսնէք, երեք կոճակ կայ բաճկոնիս վրայ, բայց երբոր որսի եղանակը բացուի, երկու կարգ կոճակ կարել պիտի տամ: Եկէք գտէք զիս այն ժամանակ, և կը տեսնէք թէ ո՛րչափ կ'զբօսցունեմ ձեզ:

Առ այժմ ազատութիւն կ'առնում մեկնելու, բարի գիշեր մաղթելով ձեզ:

ՎԵՐՋ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՖՐԱՆՔՕ-ՉԻՆԱԿԱՆ. Անգլիական և ամերիկեան լրագիրք Ֆրանսայի չինական ձեռնարկութեան աննպաստ լեզու կը գործածեն. որովհետեւ թէ՛ Մեծին Բրիտանիոյ և թէ՛ Միացեալ Նահանգաց քաղաքական և առեւտրական շահուց կը վնասէ այն գերակշիռ դեր զոր Ֆրանսա կը ստանայ ի Չինաստան, և այն հողային ընդարձակում զոր արդէն ձեռք բերած է Չինաստանի սահմանակից երկրի մը մէջ: Այն լուր, հետեւապէս, թէ անգլիական մարտանաւ մը զօրք հանած է Չինաստանի հռչակաւոր նաւարանն՝ ի Ֆու Չէու, և թէ Ֆրանսայի ծովակալ Պ. Քուրպէ՝ Ֆու Չէուի վրայ ծրագրեալ յարձակումը չընելով՝ «Երկնային կայսրութեան» ուրիշ կէտերը զարնել որոշած է, մասնաւոր կարեւորութիւն կը ստանայ: Ըսել է թէ, Անգլիա ալ կը սկսի դրապէս միջամտել չինական գործոց, և Ֆրանսա հարկ կը զգայ ի նկատ առնուլ Մեծին Բրիտանիոյ դիւրազգածութիւնն, և ըստ այնմ շարժիլ Պեքինի կառավարութեան դէմ իւր զինուորական ձեռնարկութեանց մէջ: Կը զարմանանք որ, խնդրոյն այս տագնապալից վիճակին մէջ, Հաւաս լուր չի տար մեզ. որովհետեւ Ֆորմոզա կղզին ֆրանսական զօրք ելնելէն ի վեր սպառնած դէպքերու վրայ լուր չունինք բնաւ: Արդեօք Ֆրանսացիք ձախողութի՞ւն մը կրեցին, և կէս-պաշտօնական գործակալութիւնը կը ծածկէ մեզմէ: —Չգիտենք: Անգլիացիք ի՞նչ կ'ընեն ի Ֆու Չէու, տեղեկութիւն չունինք. բայց Անգլիացիներն իրենք կ'ըսէին թէ Չինաստանի այս կարեւոր քաղաքին մէջ բնակեալ անգլիական հպատակաց շահերը պիտի պաշտպանեն: Ահա նիւթ բացատրութեան մ'է այս: Անգլիացիք Չինաստանի ուրիշ կէտերուն վրայ աւելի մեծ շահեր ունին, և եթէ սպասելու ըլլան զօրութեամբ միջամտեն ուրիշ կողմեր, կրնանք վախնալ թէ ֆրանքօ-չինական պատերազմն անգլօ-ֆրանսական կռիւ մը չյարուցանէ, մանաւանդ թէ այս երկու դրացի տէրութիւնք Եւրոպիոյ աւելի մօտ ուրիշ երկրի մը (Եգիպտոսի) կարեւոր խնդրոյն նկատմամբ ալ այս օրերս անհամաձայն գտնուիլ սկսած են:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Ֆրանսական կառավարութիւնն հաւանեցաւ վճարելու այն դրամական հատուցում զոր կը պահանջէր Պ. Վիլրժ, Գերմանացին որ նախատեսուեցաւ և գանակոծեցաւ ի Բլաս տը լա Քոնքորտ, յուլիս 14ի ազգային տօնին օրը տեղի ունեցած հայրենասիրական ցոյցին առթիւ:

ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Ց'ԱՄԵՐԻԿԱ. Միացեալ Նահանգներն այժմ անխտիր չեն ընդունիր ամեն գաղթական: Ուաշինկթոնի կառավարութիւնն օրէնք մը դրած է թէ աղքատ և չքաւոր անձեր կամ ընտանիքներ չպիտի ընդունուին, և ետ պիտի ղրկուին: Միաց. Նահանգաց Խորհրդարանն՝ ազգային զգացման մը թարգման կանգնելով արդէն զանազան որոշումներ ըրած է, որոց նպա- [illegible] բի քիչ ներմուծել յԱմերիկա, որպէս զի բնիկ գործաւորաց թոշակները չնուազին: Պաշտպան դրութիւնն այսպէս նոր ձեւի մը տակ երեւան կուգայ Միաց. Նահանգաց մէջ: Չինացի գործաւորաց ու ամեն տեսակ արհեստաւորաց դէմ՝ չքաւոր լինին թէ ընչաւէտ՝ հրատարակեալ արգելքն արդէն ծանօթ է: Չքաւոր ընտանիքներ ալ չընդունելու շարժառիթն եղած լինել կը թուի սա նկատում թէ, այնպիսիք որ և է գնով աշխատութիւն յանձն կրնան առնուլ, և այսպէս մրցում մը կ'ընեն ամերիկացի աշխատաւորաց դէմ: Եւրոպական վերջին լրագիրք կը պատմեն այս ուղղութեամբ ի գործ դրուած մի քանի միջոցներ: Իռլանտացի 4 ընտանիքներ, 24 անդամէ բաղկացեալ, որք յուլիս 15ին Նիւ Եորք հասան, պարտաւորեցան Իռլանտա վերադառնալ, որովհետեւ աղքատ ընտանեաց կարգը դասուեցան այն պատճառաւ թէ իրենց շոգենաւի ծախքը վճարած էր իռլանտական ընկերութիւն մը, և Նիւ Եորքի մէջ փոխանակագրով ստանալիք քիչ դրամ ունէին: Նոյն օր 23 գերմանացի հրեայք, զորս յԱմերիկա կը ղրկէր Պրեսլաւի իսրայէլեան նպաստամատոյց մասնախումբը, նմանապէս պարտաւորեցան նորէն շոգենաւ նստիլ և հայրենիք վերադառնալ: Ասոնք ալ իրենց վրայ բաւական դրամ չունէին: Այս տեսակ դէպքեր յաճախելուն պատճառաւ, կը կարծուի թէ եւրոպացի աղքատ գաղթականք, որք նոր երկրի մը մէջ աշխատութեան նոր դաշտ մ'և ապրուստ մը գտնել կը բաղձային, այսուհետեւ Միացեալ Նահանգները չպիտի կրնան երթալ: Անգլիական գաղթականութիւնք մերձ են, և անշուշտ դէպ հոն պիտի ուղղուի գաղթականութեան հոսանքը: Բայց միւս կողմէ գործաւորաց թոշակը չպիտի նուազի Նիւ Եորքի և ուրիշ ամերիկեան քաղաքաց մէջ:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ. Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ միշտ կը յուզուի աքսորի դատապարտեալ Ֆրանսացի ոճրագործները Նոր Քալէտոնիա աքսորելու խնդիրն: Անգլիա և անգլիական գաղթականութիւնք կ'ընդդիմանան Ֆրանսական կառավարութեան այս մտադրութեան, որովհետեւ Նոր Քալէտոնիա մօտ է անգլիական գաղթականութեանց, որք բնականաբար չեն ուզեր իրենց դրացի ունենալ ոճրագործական գաղթականութեան մը նման անհաճոյ և վտանգաւոր դրացի մը: Վերջին թղթաբերով առնուած լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Բարիզի անգլիական դեսպան Լորտ Լայընս նորէն պնդեր է Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի նախարարութեան մօտ որ Ֆրանսա հրաժարի Նոր Քալէտոնիա և Խաղաղական ծովու կղզիներն աքսորեալներ ղրկելու խորհուրդէն: Ֆրանսա մօտերս ծանուցագրով մը պիտի պատասխանէ Անգլիոյ այս դիտողութեանց:

ԼՈՐՏԵՐՆ ԵՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ. Ընտրական յուզումը կը շարունակէ Անգլիոյ մէջ: 50,000էն մինչեւ 100,000 անձերու ներկայութեամբ ահագին մէթինկներ իրարու կը յաջորդեն: Ազատական կուսակցութիւնն ամենայն զօրութեամբ կը պահանջէ ընտրական բարենորոգումը, զոր Լորտերը մերժեցին: Պահպանողական կուսակցութեան մէկ չափաւոր մասն ալ հակառակ է Լորտերու ժողովոյն բռնած դիրքին: Բայց Լորտ Սալիսպըրի և Սըր Սթաֆորտ Նորթքօթ տեղի տալու երեւոյթ չունին: Իրենց կուսակցաց սիրտ կուտան, և մինչեւ վերջը դիմադրելու խօսք կ'ընեն, յայտարարելով որ Պ. Կլատսթոնի պահանջման գործադրմամբ, այսինքն՝ ընտրական բարենորոգման քուէարկմամբ առանց երեսփոխանական աթոռոց վերաբաշխման, պահպանողական կուսակցութիւնը ձեռքերն ու ոտքերը կապուած անձնատուր պիտի լինի ազատական կուսակցութեան գլխոց: Երկու կողմերն ամենայն եռանդեամբ կը պատրաստուին աշնան տեղի ունենալիք խորհրդարանական ճակատամարտին: Երեսփ. ժողովն աւարտեց Ելմտացոյցի ամեն մասանց առանձին քննութիւնն, և ամբողջը քուէարկեց. ուստի այսօր կամ վաղը կը ցրուի:

* * *

ՔՈԼԵՐԱ. Անհաւանական չէ Անգլիոյ քանի մը կողմերը Քոլերայի դէպքեր ծագելուն լուրը, զոր երէկ հեռագիրը բերաւ: Բայց տակաւ չհաւատուիր թէ Քոլերան պիտի ծաւալի Անգլիոյ մէջ: Վերջին լրագիրք կը ծանուցանէին թէ, օգոս. 1ին Քարտիֆ հասած երկու շոգենաւուց մէջ մէկ մէկ մարդ Քոլերայէ բռնուած էր: Ամեն զգուշութիւն հետեւապէս կը գործադրուէր Քարտիֆի մէջ: Քոլերայէ վարակեալ նաւերը կը մաքրուէին, և հիւանդք կը մեկուսացուէին: — Լոնտոնի թերթ մը կը գրէր օգոս. 2ին. «Լոնտոն քաղաքին անցեալ շաբթու առողջապահական վիճակագրին մէջ դիտելու արժանի կէտ մը կայ: Մինչ նախորդ շաբթու տեղեկագիրը [illegible] 24 մասնաւոր դէպքեր կը յիշէր, որդի ժամանակիս մէջ խոհեմութիւն համարուած է անցեալ շաբթու տեղեկագրէն ջնջել այս անուն, և փոխարէն կը տեսնենք արձանագրեալ [illegible] (ախտանդրի) մեռած 466 անձեր: Եթէ [illegible] բառով Քոլերան կը սքօղենք, շատ կը խաբուինք:» —Պաթաւիայէ յուլիս 30 թուով կը ծանուցուի թէ, Քոլերան բոլորովին դադրած է ի Տէլի, արեւելեան եզերք Սումաթրայի: Ուստի, սոյն նաւահանգստէ մեկնող նաւուց վրայ Քառանթինան վերցուած է յԵգիպտոս:

ԱԶԳ

Մեր թերթօնը կ'աւարտի այսօր: Երկուշաբթի օրէն պիտի սկսինք հրատարակել Ֆրանսայի հռչակաւոր վիպասան Ֆօրթիւնէ տիւ Պուաքօպէյի « Պ. ԼԸ ՔՕՔԻ ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ » հետաքրքրաշարժ վէպը, թարգմանութեամբ Կարապետ էֆէնտի Իւթիւճեանի:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մոսկուայի Լազարեանց ճեմարանի վերատեսչութիւնը, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր առաջարկութեամբ, մայրաքաղաքէս երեք աղքատիկ տղայ ճեմարանն ընդունիլ հաճած, և պայմաններով հանդերձ գրած էր ի Պատրիարքարան: Արդ՝ Ուսումն. Խորհուրդն, ըստ յանձնարարութեան Քաղաքական ժողովոյ, երեք տղայ պատրաստած լինելով՝ հեռագրեցաւ առ վերատեսչութիւն ճեմարանին, և տրուած պատասխանին վրայ որոշուեցաւ առաջիկայ շաբթու մէջ ճամբայ հանել զանոնք, — որոց երկուքը՝ ազգային Հիւանդանոցի որբանոցէն, և մէկը Խասգիւղի Ներսիսեան վարժարանի աշակերտներէն են:

* * *

Գընալը կղզիի եկեղեցւոյ հինաւուրց պարտուց բարձման համար, ըստ առաջարկութեան Թաղական Խորհրդոյ կղզւոյն, Քաղաքական ժողովը հանգանակութեան յանձնաժողով մի ընտրած էր: Այս յանձնաժողովոյ անդամներէն Յակոբ էֆէնտի Նորատունկեան հրաժարագիր ուղղեր է առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, բայց Ն. Սրբազնութիւնը չընդունելով՝ պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հօր միջոցաւ գրեր է առ Նորատունկեան էֆէնտի, որ բարեհաճի ետ առնուլ հրաժարականը:

* * *

Կը յիշուի թէ մեծածանօթ նկարիչ Ազա Յովհաննէս Այվազովսքի հինգ տարի յառաջ գեղեցիկ ծովանկար մը նուիրած էր Նախկին Կիլիկեան ընկերութեան, ծովանկար որ մի քանի ամիսներ ի տես դրուելով Մեծ. Ապտուլլահ Եղբարց լուսանկարչի գործատունն, հիացում և զարմացում պատճառեց հայազգի և օտարազգի այցելուաց: Ընկերութեանց միացմամբ պատկերը մնաց Հայոց Միացեալ ընկերութեան, որք փութացին Մանչէսթըր ղրկել զայն բարձր գնով մը վաճառելու համար: Արդարեւ Մանչէսթըրի մէջ օրինաւոր գներ առաջարկողներ գտնուած են, սակայն ընկերութիւնը փափագելով այժմ աւելի մեծ գումար մը ձեռք բերել, որոշեր է վիճակահանութեան դնել զայն և ահա այս պատճառաւ կըկին Պոլիս փոխադրեր է յիշեալ գեղեցիկ ծովանկարն, որ այժմ ընկերութեան գրասենեակը կը գտնուի:

* * *

Անգլիոյ մէջ Օքսֆորտի հռչակաւոր Համալսարանին երկու հայ աշակերտներք, Պարոնայք Յարութիւն Մոսոլեան և Արշակ Մանուկեան, մայրաքաղաքս եկան իրենց արձակուրդի միջոցն անցունելու: Ասոնք աշակերտ են Պալիոլ Քոլէճի, այսինքն՝ Համալսարանին իրաւագիտական ճիւղին, և առաջինը մէկ տարիէն և միւսն երկրորդ տարիէն կը ստանան իրենց վկայագրերն իբրեւ [illegible]: Ուսած են կամ կ'ուսնին հին յունարէն և լատիներէն, փիլիսոփայութիւն իւր ամեն ճիւղերով, քաղաքական անտեսութիւն, իրաւագիտութիւն և այլն:

* * *

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ Բինկեանցի Դաւիթ էֆէնտի Փիշտալճեան, որ 18 տարիէ հետէ ուսուցչական պաշտօն վարած է գաւառաց ազգային վարժարանաց մէջ և Ուսումն. խորհրդոյ կողմէ վկայական ունի ի ձեռին՝ Հայերէն, Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուաց և այլեւայլ ուսմանց ճիւղերուն մէջ իւր ունեցած հմտութեան և յաջողակութեան մասին, պատրաստ է Կ. Պոլսոյ թաղային վարժարանաց մէջ այցելութեամբ, իսկ գաւառաց մէջ միայն կերպով դասախօսութիւններ յանձն առնուլ:

* * *

Տօքթ. Մ. Բ. Իւթիւճեան էֆէնտի իւր « Թանգարան Ժողովրդեան » տետրակաց շարքին մէջ հրատարակած է այս օրերս հանգուցեալ Եօրկի Զարիֆիի կենսագրութիւնը, մեծանուն բարերարին պատկերովը հանդերձ:

* * *

Սեբաստիոյ Գաւառական Արծրունեաց ընկերութեան Ընդհանուր ժողովս ի նիստ պիտի գումարի յառաջիկայ կիւրակէ առաւօտ (29 յուլիս) ժամը 2ին, ի վարժարան Ղալաթիոյ, ուր կը հրաւիրուին պատուարժան անդամակիցք ներկայ գտնուիլ և կատարել իրենց ազգասիրական պարտականութիւնն:

Ի գլխոյ Ընդհ. Ժողովոյ
Սեբաստիոյ Գաւառ. Արծր. Ընկ.
Ատենադպիր — Ատենապետ
Աւետիս Մարտիրեան — Մարտիրոս Մարտիրեան
27 յուլիս 1884
Ղալաթիա

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Թայմզ կը գրէ այս առաւօտ, թէ ըստ նորագոյն տեղեկութեանց՝ ի Լոնտոն գումարեալ դեսպանախորհուրդն ի՛նչ ի՛նչ խորհրդակցութեանց յետոյ ցրուեր է ապարդիւն, և Անգլիոյ ծրագիրը՝ Ֆրանսայի, և փոխադարձաբար Ֆրանսայի առաջարկութիւնք՝ Անգլիոյ ընդունելի չլինելուն պատճառաւ, Անգլիոյ կառավարութիւնը Գերմանիոյ միջամտութիւնը խնդրեր է, բայց նա ալ մերժեր է: Ըստ ոմանց, կը յաւելու Թայմզ, Ֆրանսական դեսպան Պ. Ուատինկթըն առաջարկեր է դեսպանախորհուրդն յետաձգել յառաջիկայ հոկտեմբերին: Բայց կը ծանուցուի թէ լորտ Կրանվիլ չէ հաւանած այս առաջարկութեան, և այսպէս ամեն տէրութիւն իւր գործողութեան ազատութիւնը վերստացած է:

* * *

Վեհ. Սուլթանը առաջին աստիճանի Մէճիտիէի պատուանշան շնորհեց յունաց Պատրիարքական տեղապահ Տ. Ագաթանգեղոսի:

* * *

Միջերկրականի Իտալական նաւատորմին հրամանատար Աքթօն ծովակալն երէկ առաւօտ Պոլիս եկաւ Ակօսթինօ Պարպարիկօ փոքր մարտանաւով որ ուղղակի Թերապիոյ առջեւ գնաց խարսխեցաւ: Աքթօն ծովակալը, որ ծերակոյտի անդամ է և ծովային նախկին նախարար, Քորթի կոմսին յատուկ հրաւիրանօք մայրաքաղաքս եկած է և հիւր պիտի լինի Իտալական դեսպանատունը: Ծովակալը պատիւ պիտի ունենայ նաեւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու:

* * *

Չորրորդ աստիճան Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ՝ Տօքթօր Պ. Պէրթրանի:

* * *

Ընկիւրիի նահանգին տրոց վերատեսուչ Հասան էֆէնտի մայրաքաղաքս եկած է:

* * *

Այտընի նահանգին էվգաֆի համարակալ Հիլմի էֆէնտի այսօր կուղեւորի ի պաշտօնատեղին:

* * *

Փայասի (Ատանա) փոխ-կառավարիչ անուանուեր է՝ Բոլահիյէի փոխ-կառավարիչ Հիւսէյին Հիլմի պէյ:

* * *

Ատանայի կուսակալութեան կողմանէ դատական Նախարարութեան առաջարկուեր է պատուանշանաւ մեծարել Նահանգին ընդհանուր դատախազ Սալիմ էֆէնտին, իւր բարւոք պաշտօնավարութեան համար:

* * *

Պոլսոյ քաղաքապետութեան յանձնաժողովը նպաստ կը հայթայթէ Մարմարայի հրդեհէն վնասեալ թշուառաց համար:

* * *

Իտարէի-Մախսուսէի Տօլմա-Պաղչէ շոգենաւն ի Գավակ քարանթինայի ժամանակը լրացնելով երէկ Պոլիս հասաւ:

* * *

Վեհ. Սուլթանը հրամայած է որ Թերապիի գաւառակին մէջ մզկիթ մը կառուցուի, որոյ ծախքը կայսերական գանձէն պիտի հոգացուի: Նորակառոյց մզկիթը Վեհ. Սուլթանին անուան պիտի նուիրուի:

* * *

Կայս. կառավարութեան և Գարատաղի միջեւ առկախ մնացած խնդիրները կարգադրուած լինելով, Պ. Պօզօ Բէթրօվիչ իւր հրաժեշտի այցելութիւնները տուած է և այսօր կուղեւորի իւր երկիրը: Տեղական թերթ մը կըսէ թէ Պ. Բէթրօվիչ Գարատաղի ծերակոյտին պիտի ներկայէ Կ. Պոլիս բնակող Գարատաղցոց Բ. Դրան առջեւ ունենալիք իրաւասութեանց սահմանը ճշդող դաշնագրի մը ծրագիրն: Պէրլինի դաշնագրէն ի վեր, Գարատաղցիք իբր Օսմ. հպատակ կը ճանչցուէին: Այժմ իսկ, Կ. Պոլսոյ օտար դեսպանաց և Գարատաղի գործակատար Պ. Վուքօվիչի միջեւ եղած համաձայնութեամբ, օտար հպատակաց դէմ դատ բացող Գարատաղցիք ուղղակի անոնց հիւպատոսարանին կը դիմեն: Իսկ եթէ դատն իրենց դէմ բացուած է, իրաւարարութիւն կը գոյացնեն, օսմանեան դատարանաց չդիմելու համար:

Պ. Պօզօ Բէթրօվիչի հետ միասին կը մեկնի նաեւ Գարատաղի առժամեայ գործակատար Պ. Կավրիլ Վուքօվիչ: Հաւանական է որ ծերակոյտն ընդունի պատրաստեալ ծրագիրը և իշխանը վաւերացնէ զայն: Երբ այս ձեւակերպութիւնք աւարտին, Պ. Վուքօվիչ մայրաքաղաքս կը վերադառնայ, իբր դեսպան:

* * *

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, ծովային Նախարարութիւնն ի մօտոյ պիտի ձեռնարկէ իւր նաւարանին մէջ շոգենաւ մը շինել, որոյ միջին արագութիւնը պիտի լինի ժամը 12 մղոն:

* * *

Էքսբրէսն՝ երէկուան Թարիքի գրածէն տարբեր տեղեկութիւններ կուտայ առողջապահական խնդրոյն առթիւ դեսպանաց ծանուցագրին վրայ:

Անկլօ Ֆրանսական թերթը կըսէ թէ հինգշաբթի, կէս օրին, դեսպանք համաձայն ծանուցագիր մը տուին արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի, ի պատասխանի Բ. Դրան յուլիս 29 և 31 ի ծանուցագրոց որով ի նորոյ ձեռք առնուած առողջապահական միջոցներն յայտնուած էին: Դեսպանաց պատասխանագիրը կըսէ թէ յետ հասուն քննութեան, տէրութիւնք չեն կրնար ընդունիլ Բ. Դրան տեսակէտը, ի մասին նոյն իսկ առողջապահական խորհրդոյ մէջ լինելիք փոփոխութեանց, փոփոխութիւնք հակառակ են միջազգային խորհրդոյ իրաւասութիւնները գծող կանոնաց և դաշնագրոց, և անոր արդի կազմակերպութիւնը կը խանգարեն:

Հետեւաբար տէրութիւնք կը հրաւիրեն զԿայս. կառավարութիւնն որպէսզի հաճի ետ առնուլ առաջարկ մը զոր իրենք չպիտի կրնան ընդունիլ: Ի վերջոյ ծանուցագիրը կը յարէ թէ ըստ որում իրաց ընդհանուր վիճակը շնորհեր որ քոլերային դէմ ձեռք առնուելիք զգուշական միջոցներու գործադրութիւնն յապաղի, տէրութիւնք կը խնդրեն որ Բ. Դուռն ընդ փոյթ գումարէ առողջապահական միջազգային խորհուրդն, կայս. կառավարութեան առաջարկած նոր միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու համար, որք յիշատակուած են վերոյիշեալ երկու շրջաբերականաց մէջ:

Մօնիթէօռ ևս կը հաստատէ Էքսբրէսի սոյն տեղեկութիւնները:

* * *

Ինչպէս կը տեսնուի Կ. Պոլսոյ և Վառնայի միջեւ թղթատարական կանոնաւոր երթեւեկութեան խնդիրը կայս. կառավարութեան լուրջ ուշադրութեան առարկայ եղած է: Թղթատարութեանց վերատեսուչ Իզզէթ էֆէնտի և Մախսուսէի տնօրէն Զիա պէյ նախընթաց օրը կայս. պալատը կոչուեցան, և անտի ելնելով, ծովային պաշտօնատունը գնացին ուր երկարօրէն խորհրդակցեցան ծովային նախարարին հետ: Կըսուի թէ կարեւոր որոշումներ տրուած են որք այս օրուընէ գործադրութեան պիտի դրուին:

* * *

Ճէրիտէ իւր երէկի թուով Տօլմա-Պաղչէ շոգենաւին յապաղմանը վրայ խօսելով, յանցանքը նաւապետին կը դնէ: Նաւապետը, Սալոքա անուն, աւստրիացի մը լինելու է, կըսէ, և հետեւաբար անկարելի չէ որ շոգենաւուն արագընթացութիւնը կասեցուցած լինի: Մօնիթէօռ անհիմն գտնելով իւր Թուրք պաշտօնակցին այս ենթադրութիւնները, կը պատասխանէ թէ Սալոքա նաւապետը երկար ժամանակէ հետէ Մախսուսէի ընկերութեան ծառայութեան մէջ է, և շիտակ է ու ո՛չ թէ աւստրիացի: Տօլմա-Պաղչէն 40 տարուան հին շոգենաւ մ'է, կը յարէ, որ հանդարտ ծովու վրայ ժամը 9 մղոն տեղ կրնայ ուղեւորիլ առ առաւելն և փոթորկալից ծովու վրայ ժամը 7 մղոն: Վառնայի սրարշաւ կառախումբը, առաւօտեան ժամը ճիշդ 6ին կը մեկնի. Թղթատար շոգենաւք Կ. Պոլսէն կը մեկնին միջօրէէն 3 ժամ յետոյ, հետեւաբար 15 ժամ միջոց ունին Վառնա հասնելու համար: Կ. Պոլսէն ի Վառնա հեռաւորութիւնն է 180 մղոն ըստ Ճէրիտէի, թէեւ Մօնիթէօռ 150 մղոն կը հաշուէ զայն. հետեւաբար, կըսէ այս վերջինը, հարկ էր որ Տօլմա-Պաղչէն ժամը 12 մղոն տեղ ընթանար, մինչդեռ հովուն ուժգնութեան պատճառաւ հազիւ կրցած է ժամը 7-8 մղոն ընթանալ, որով ժամանակին չէ կրցած Վառնա հասնիլ:

* * *

Մայրաքաղաքէս յուլիս 30 թուով կը գրեն Վիէննայի լրագրի մը:

Օսմանեան միացեալ նոր արժեթղթերը պատրաստ են և միայն զանոնք ստորագրելու գործը կը մնայ: Արդ՝ որովհետեւ ստորագրութենէն յետոյ կատարուելիք գործողութիւնք 3 ամսուն պակաս միջոցի մէջ չեն աւարտիր և միացումն 1885էն առաջ պէտք է տեղի ունենայ, հանրային պարտուց վարչութիւնը ետ պիտի կենայ արժեթղթոց միացումէն, եթէ 2 ամսուան մէջ Օսմանեան պատուիրակք չկարգուին: Յայնժամ վարչութիւնը պիտի չստանայ հին արժեթղթերն արձանագրելով, և կառավարութիւնը պատասխանատու պիտի ճանչցուի նոր արժեթղթոց պատրաստութեան համար եղած բոլոր ծախուց:

Անգլիացի պատուիրակ Պ. Քայլեար երկու ամիս առաջ առաջարկեց կառավարութեան Սեւ ծովէն ճանբայ մը բանալ մինչեւ աղահանքերն որք Թուրքիոյ պարտատերաց յանձնուած են: Այս կերպով, հանուած աղը մինչեւ ծովեզերք փոխադրելու դիւրութիւն ունենալով, Թուրքիա կարող կը լինի ստուար քանակութեամբ աղ փոխադրել ի Հնդկաստան: Կը յուսացուի որ կառավարութիւնն այս ծրագրի առաւելութիւնները գնահատելով, ուզէ գործադրել զայն:

* * *

Ֆարի մէջ կը կարդանք: «Կայսերական կառավարութիւնը ժամանակէ մ'ի վեր մտադիր էր Երկրագործական և Արհեստական ժողով մը հաստատել՝ Առեւտրական ժողովոյ նման որ այնքան օգտակար կերպով կը գործէ, և այս կերպով նոր զարկ մը տալ արհեստից և երկրագործութեան զարգացման:

Տարի մ'առաջ, Առաքել պէյ Տատեան արհեստական ժողովոյ համար կանոնագիր մը ծրագրած էր:

Առեւտրական և երկրագործական նախարար Սուպհի փաշա այդ ծրագիրն իւրացուց: Այս նիւթին վրայ Առաքել պէյի հետ խորհրդակցելէ յետոյ՝ Ն. Վսեմութիւնը 24 անձինք ընտրեց մայրաքաղաքիս այլեւայլ արհեստական դասակարգերէն, և ժողովն առաջին անգամ գումարեցաւ անցեալ երեքշաբթի առեւտրական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ: Սուպհի փաշա բացատրելով տեղական ճարտարութեան զարգացման հարկը, խնդրեց ներկայ անդամներէն որ իրենց ոգեւորութիւնը նուիրեն այս հայրենասիրական գործին:

Հանդիսականները շնորհակալութիւն յայտնեցին նախարարին և առաջին նիստը բացուեցաւ Սուպհի փաշայի նախագահութեամբ և Տատեան Առաքել պէյի դեր նախագահութեամբ: Նորմէտաց կարեւոր փոխանակութիւններէ յետոյ, որոշուեցաւ որ յառաջիկայ նիստի մը մէջ վերջնական ծրագիրը քննուի:»

* * *

Առեւտրական Նախարարութիւնը Պրուսայի ջերմուկներուն վերաբերեալ կանոնագիր մը ծրագրած է, զոր 'ի մօտոյ պետական խորհրդոյ քննութեան պիտի ներկայէ:

* * *

Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ Սէրէզի մօտերը Թաքինօ լճին ձկնորսութեան և Քարա Սուի ճահիճներուն ցամաքեցուցման մենաշնորհը կայսերական հրովարտակաւ յանձնուած է Սէրէզի երեւելիներէն Ալի Էտհէմ փաշա զադէ Հաճի Թահիր պէյի, որ միանգամայն առանձնած է Քօյա Սուի գետակին ջրերը մաքրելու և զայն նաւարկելի ընելու արտօնութիւնը:

* * *

Պոլսոյ աւստրիական ընդհանուր հիւպատոս Պարոն տը Համ յառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքս կ'սպասուի:

* * *

Աւստրօ-Հունգարական Լոյտ ընկերութիւնն, որոյ շոգենաւերէն շատեր քարանթինայի պատճառաւ անգործ կը մնան, որոշեր է իւր նաւուց թիւն աւելցնել որպէս զի ներքին վաճառականութիւնն այս պատճառաւ չվնասի: Հետեւաբար Ապոլլօ և ուրիշ երեք շոգենաւեր աստ հասած են:

* * *

Երկու արուեստահանդէսք տեղի պիտի ունենան ի մօտոյ, մին Ամերիկայի Նոր Օռլէան գաւառին մէջ և միւսն յՕտէսա: Ռուսիոյ առեւտրական նախարարն յատուկ գրով հրաւիրած է Օսմ. կառավարութիւնը մասնակցիլ Օտէսայի գաւառական արուեստահանդէսին, որ պիտի բացուի սեպտ. 8ին և բաց պիտի մնայ մինչեւ ներկայ տարւոյ դեկտեմբերի վերջը: Ամերիկայի կառավարութիւնն ալ շրջաբերականաւ մը ծանուցանելով Նոր Օռլէանի արուեստահանդէսի բացումն, կը հրաւիրէ Թուրքիոյ մասնակցութիւնը:

Կայս. կառավարութիւնը պատասխանած չէ դեռ այդ շրջաբերականաց, և կանխաւ արուեստահանդէսներու ծրագիրը պիտի ուսումնասիրէ:

* * *

Թէրճէմանը-Հաքիքաթ մեծաւ գովեստիւք կը խօսի Կէլիպօլուի կառավարիչ Նուրի պէյի վրայ, ոչխարական տրոց հաւաքման գործին մէջ մեծ փութաջանութեամբ վարուելուն համար, և կը հաշուէ թէ ո՛չ միայն Էտիրնէի նահանգին՝ այլ և բոլոր Թուրքիոյ մէջ յայսմ մասին ո՛չ ոք պաշտօնակալ կը հաւասարի Նուրի պէյին:

* * *

Դամասկոսէն պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մէքքէ դընացող Սիւրրէյի–Հիւմայունի կարաւանը երկու օր առաջ այդ քաղաքէն մեկներ է առօրական շքով: Կուսակալը, նահանգին բոլոր պաշտօնակալաց հետ, կարաւանին ընկերացեր է քաղաքէն բաւական հեռու, Քատամ Հաճ կոչուած տեղ մը, ուր հանդիսաւոր կերպիւ կարաւանապետին յանձնուեր են սուրբ տեղեաց սահմանեալ ընծայները:

* * *

Հեռագրական պաշտօնատան նախորդ գործակալներէն Իսհագ էֆէնտի և նորա հաշուակալ ընկերն Գրիգոր, կ'ըսէ Թարիք, նախընթաց գիշեր ձերբակալուեցան՝ դեղարան մը մտնել փորձած ատեն: Ասոնք քանի մը տարի յառաջ բանտարկուեր են, կասկած լինելով թէ հեռագրական պաշտօնատան սնտուկը բացած և բաւում լիրա վերցուցած են, բայց ապա արձակուեր են ընդ երաշխաւորութեամբ:

* * *

Իսկիւտարի Զէյնէտար–պաղչէսիի բնակիչներէն Կեսարացի Դալէմքեար Պօղոս աղա, երէկ Սէլամսըզէ արճարան մի նստած ատեն կուրծքին վրայ յանկարծ ցաւ մը զգալով, արճարանին քովի դեղարանը կը փութայ, ուր բժիշկ մը գտնուելով կը քննէ և կը պատուիրէ տուն երթալ շուտով. բայց խեղճը տուն չհասած, ճամբուն վրայ կ'իյնայ կ'աւանդէ հոգին: Պօղոս աղա բազմածանօթ է Իսկիւտարցւոց. ազգասէր անձ մ'էր, և յաճախ լուրջ դիտողութիւններ կ'ընէր ազգային գործոց, խնդրոց ու ընթացից վրայ:

* * *

Վառնայի վերջին շոգենաւով մայրաքաղաքս եկան յունաց երեւելի սեղանաւորներէն Պ. Էժէն Զաֆիրօփուլօ որ Մարսիլիա հաստատուած է: Պ. Զաֆիրօփուլօ Գավաքի առջեւ քարանթինա կըսպասէ:

* * *

Փիլիպէ լրագիրն իւր երեքշաբթի առուր թուով կը գրէ թէ Պէլովայի երկաթուղւոյ կայարանապետը լեռ տանող աւազակք ընկերութեան կողմէ զրկուած 400 ոսկին ընդունել են, բայց փոխանակ Պ. Բինտէրը արձակելու, 400 ոսկւոյ տեղ թերհաշիւ ընդունագիր մը յանձներ են. միանգամայն նամակ մը ուղղելով երկաթուղեաց տնօրէնութեան, իրենց պահանջած գումարին մնացորդն, այն է 1600 ոսկին ևս խնդրեր են, սպառնալեօք: Ըսեալ թերթը վերջին պահուն կիմանայ թէ հուսկ ուրեմն Պ. Բինտէր ազատ թողուեր և Պէլովա վերադարձեր է, որպէս ծանուցինք հինգշաբթի:

* * *

Ռուսիոյ կայսրուհւոյն անուան տարեդարձին առթիւ, Փիլիպէի ռուսական մատրան մէջ գոհաբանական աղօթքներ և Պատարագ մատուցուեր են: Եկեղեցական արարողութեան ներկայ գտնուեր են կուսակալը, Ռուսիոյ և Յունաստանի հիւպատոսք, քաղաքային և զինուորական պաշտօնեայք և քաղաքին երեւելիք:

* * *

Բաղէշի շրջակայից արհաւիրքն եղող հռչակաւոր աւազակապետ Խումձցի Քուրդ Ֆարոս՝ որ ասկէց յառաջ մեծ եղեռնագործութեան մ'առթիւ, որուն զոհ եղած են Իսքէնտէրեան Պետրոս անուն հայազգի մը իւր որդւոյն հետ, ձերբակալուելով՝ 15 տարի շղթայակապ բանտարկութեան դատապարտուած, սակայն իւր արբանեկաց ձեռօք յաջողած էր խորտակել շղթաներն և փախչիլ: Բաղէշէն հասած նոր լուրերէ կ'իմացուի, որ Նահանգին կուսակալ Թիքրի փաշայի հնարիւ վերստին ձերբակալուած է ի մեծ ուրախութիւն ժողովրդեան:

* * *

Պ. Թ. Պալթաճիի դրամատան պաշտօնեաներէն մին երէկ 75 ոսկւոյ գումար մը գանձելու գնաց: Դրամն առած դարձած պահուն երբ Ս. Պէնուա եկեղեցւոյն կողմէն կանցնէր, երեք հոգի վրան յարձակելով, քանի մը հարուած տալէն և 75 ոսկին ու ժամացոյցը կողոպտելով փախան: Խեղճ պաշտօնեայն անկողնոյ պառկած է այժմ և վէրքերէն կը տառապի:

* * *

Մայրաքաղաքիս մէջ հրատարակեալ Թուրքերէն Միրաթի Ալէմ (Հայելի աշխարհի) անուն հանդէսի խմբագրաց մէջ մանկամարդ թրքուհի մը կայ, Ճէմալէ Հանըմ: Միրաթի Ալէմ իւր վերջին թուոյն մէջ սապէս կը ներկայացնէ յիշեալ գրագէտ Հանըմն իւր ընթերցողաց:

Մեր Օգոստ. վեհապետին օրով Թուրքիոյ մէջ կատարուած յառաջդիմութեանց կենդանի օրինակ մը կը հանդիսանայ Ճէմալէ Հանըմ: Հազիւ 14-15 տարեկան է, և արդէն լաւ դաստիարակուած է. անգլիարէն կը խօսի անգլուհւոյ մը նման և քաջ

Ֆրանսերէն գիտէ․ օսմանցի գրագէտ օրիորդ մը՝ որ իւր նմանները կը գերազանցէ։ Մեր հանդէսը պիտի ծանօթացնէ զայն գրագիտական աշխարհին․ կը մաղթենք նմա այնքան կատարեալ յաջողութիւն որքան ունեցած են Եւրոպիոյ գրագէտ կանայք որք պատիւ բերած են իրենց գրագիտութեան և կը յուսանք որ նշանաւոր ծառայութիւններ պիտի մատուցանէ մեր գրականութեան։ Մեր Օգոստ․ Սուլթանին հովանեաց ներքեւ և շնորհիւ հետզհետէ տեսնուած յառաջդիմութեանց, Ճէմիլէ հանըմ իրեն հետեւողներ պիտի ունենայ անշուշտ իւր սեռին մէջ։

Կ. Պոլսոյ և Վանայի թղթատարական նոր երթեւեկութեանց պատճառաւ Մախսուսէի շոգենաւուց երթեւեկութեան ժամանակները խախտած ըլլալով, Տրապիզոնի շոգենաւը չմեկնեցաւ այս շաբթու և յառաջիկայ չորեքշաբթի պիտի մեկնի։

Քաղաքապետութիւնը տեղեկագիր մը ղրկած է Ներքին գործոց նախարարութեան, յորում կը պատմէ անցեալ հինգշաբթի օր Կէյազէի գաւառակին Չալթալ գիւղին մէջ 9 աւազակներէ բաղկացեալ հրոսախմբի մը յարձակումը։ Աւազակներն, այդ գիւղին բնակիչներէն քանի մը հոգի կապելէ յետոյ, տուները թալեր և հանդարտօրէն Քօրուղայի անտառը քաշուեր են, այս վերջին գիւղէն Պէքթաշ օղլու Խօմէր անուն անձին որդւոյն հետ։ Այս լուր իմացուելով, իսկոյն Իզմիրէն զօրախումբ մը այդ աւազակախմբին ետեւէն ինկեր է։ Տեղական իշխանութիւնք ձերբակալեր են յիշեալ Խօմէրն, որ կը կարծուի թէ պիտի կրնայ տեղեկութիւններ տալ աւազակաց վրայ․ Նոյնպէս հրաման տրուած է Շիլէի Գայմագամին որպէս զի խուզարկութիւնք փութով յառաջ տանի, և արդիւնք քաղաքապետութեան ծանուցանէ անյապաղ։

Օսմանեան բանակին սպայներէն մին որ ժամանակէ մը հետէ Աթէնք կը գտնուի, վերջերս Աթէնքի Սպարապետութեան դիմելով, հարցուցեր է թէ կրնայ արդեօք հելլենական բանակը մտնել, Թուրքիոյ մէջ իւր ունեցած աստիճանը պահելով հանդերձ։ Բայց պատասխանուեր է թէ մեծ դժուարութիւնք կան այս մասին, վասն զի յունական օրէնքը չթոյլատրեր որ օտարազգիք արքայական բանակը մտնեն դիւրաւ։

Պէյքիմ-աչի հրամանատար Հասան փաշա տեղեկանալով որ Պոլիս, Սամաթիա, Աթ-Բազար խանի մէջ գողերու ընկերութիւն մը հաստատուած է Թէմզի Օղլու սեղանաւորին սենեակը կողոպտելու համար, երկու օր առաջ ոստիկաններ ղրկեց յիշեալ խանը։ Առնք Թէմզի Օղլուի սենեկին յարակից խուցը խուզարկելով, դրամարկղ կոտրելու քանի մը գործիներ գտան։ Թէօտորի անուն մարդ մը, որ վերջերս վարձած էր այդ խուցը, իր մէկ ընկերոջ հետ ձերբակալեցաւ․ Նոյնպէս խանին պահապանը որ անոնց մեղսակից է եղեր։ Պահապանին խուցին մէջ գտնուեր են կաղապարներ և քառորդ մէճիտիէներու կեղծ դրամներ։ Լաթիւրքի զայս պատմելով, կ'երեւի թէ, կ'ըսէ, ոստիկանութիւնը գողերու և դրամանենգներու մեծ ընկերութիւն մը պիտի գտնէ։

Նախընթաց երեկոյ ծովային սպայ մը՝ որ ձիով արշաւասույր կը վազէր Պաղը Աքիի մեծ փողոցէն, Թարիք լրագրոյ տպարանին առջեւ տապալեցաւ և կոխոտեց Շուքրի դեսպանատան դռնապանն, որ պաշտօնագրեր կը տանէր Արտաքին գործոց պաշտօնատունը։ Դռնապանը, գետին իյնալու ատեն գլուխը քարի մը զարկաւ և ծանրապէս վիրաւորեցաւ։ Հոն գտնուող քանի մ'անձինք մօտակայ դեղարանը փոխադրեցին զայն և հարկ եղած դարմանները տրուեցան։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

(Այս օրուան)

ՎԵՀԱԺՈՂՈՎ

Վէրսայլ, 8 օգոստ․

Վեհաժողովն 226ի դէմ 493 ձայնիւ մերժեց Պ․ Պարօտէի մէկ բարեփոխիչ առաջարկն, որ կը խնդրէր Սահմանադիր ժողովոյ մը (Ասսանպլէ Գօնսթիթիւանթ) գումարումը։

ԽՈԼԵՐԱ

Մարսիլիա, 8 օգոստ․ երեկոյ

Այսօր 13 հոգի մեռան քոլերայէն։

Թուլոն, 8 օգոստ․ երեկոյ

Այսօր 3 հոգի մեռան քոլերայէն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 28 Յուլիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)		110 20
3 » » (վճռկնի)		110 5
3 » Բարիզի » (պանքայի)		22 85
3 » » » (վճռկնի)		22 92 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	դհկն․	8 35
Գօրսային գոցուելէն վերջը	»	8 34
Երէկ Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	8 33 1/2
Բարձրագոյն գին	»	8 33 1/2
Նուազագոյն	»	8 33
Կէս օրին	»	8 33 1/2
Փոխառութիւն 1863	Ֆր․	57
» 1865	»	52
» 1869	»	46
» 1873	»	41
Պօն տիւ Թրէզօր	Անգլ․ Լր	17 25
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր․	44 50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	366
Բաժնեթուղթ Լաւրիոմի	»	82

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ․ Լր	3 27
Քրէտի ժէնէրալ (Գ․ Կ․)	Օսմ․ Լր	6 35
Պանք տը Գօնս	»	5 25
Սօս․ Շանժ է վալէօր	Օսմ․ Լր	3 25
Թրամուէյ	» »	295
Խուիփիէ Եգիպտական		67 35
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		67 15
Գիշերը գործ չեղաւ		— —
Այս առտու բացուեցաւ		67 5
Կէս օրին նոյն գին		67 5

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ․	100
20 ֆրանքնոց	»	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 8
Քրիմիք	»	51 15
Բօլ Իմբէրիալ	»	90 10
Ռուպլի Թղթադրամ	»	8 90
» արծաթ	»	89 35
Ֆիօրին	»	9 2
Մէճ․ արծ․ (տարբ․)	»	108 7
Հինգնոց	»	102 10
Մէթալիք	»	98 20
Պղինձ	»	800
Թղթադրամ	»	2800
Վեցնոց	»	102 35

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 8 Օգոստոս ժամ 5 վայր․ 15 երեկոյ

Անգլ․ քօնսօլիտէ	գոցուեցաւ	100 7/16
Օսմ․ »	բացուեցաւ	8 1/16
» »	գոցուեցաւ	8
Օսմ․ փոխառութիւն	1865	10 5/8
» »	1869	9 5/8
» »	1871	66 1/2
» »	1872	47 1/2
» »	1873	8 1/4
Փոխառութիւն	1877	78 1/2
Պանք Օթօման		13 1/4
Ռուսական փոխառ․ 73 (գ․ կ․)		91
Եգիպտական միացեալ (Խուիֆիէ)		60 5/8
» առանձն․ (բրիվիլէժիէ)		83 1/2
Տայրա Սանիէ		59
Տօմէնիալ (փոխառ․ Րօչիլտ)		81 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ	1877	101 1/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 362

Վիէննա, 8 Օգոստոս ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 70
Օսմանեան երկաթուղի	25 50

Բարիզ, 8 Օգոստոս ժամ 3 վայր․ 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	բաց	107 55
» » 3 0/0	բաց	78 30
Օսմանեան քօնսօլիտէ	բացուեցաւ	8 02 1/2
» »	գոցու․ (գ․ կ․)	8 05
Օսմանեան փոխառութիւն	1863	—
» »	1865	—
» »	1869	46
» »	1873	41
Օսմանեան երկաթուղի		41 50
Րէժիի բաժնեթուղթք		518 75
Պանք Օթօման		585
Գրէտի Լիոնէ		— —
» Ֆօնսիէ		1286 25
Բաժնետոմս Լիոնի (գուբ․ կոր․)		1235
Սուէզի ջրանցք		1868 15
Ռուսական 5 0/0 1877ի		96 1/2
Իտալական Ռանթ (բարձրացած)		95 05
Արեւելեան Ռուս․ (Ռիւս Օրիան․)		
Եգիպտական միացեալ գոց (Րէժ)		303 75
Սպանիական (արտաքին)		59 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք		370
5 0/0 Հելլենական		352 50
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 17

ՄԵՏԵՈՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

9 Օգոստոս (Ն․ Տ․)

	ժ․	վ․
Ծագումն Արեգական (Ալաթուրքա)	5	6
Մուտք » »	7	4
Կէս օր (Միջին ժամով)	12 5	13
Կէս օր (ժամ ըստ Տաճկաց)	4	49
Ծագումն Լուսնի (Ալաթուրքա) Ն․	8	16
Մուտք » » Ա․	7	34

Երեւումն Լուսնի վ․ ք․ Օգոստոս 14ին.

Առաւօտեան ժամ 8ին

Ծանրաչափ (Տօրիչէլլի)		762 5
Ջերմաչափ		25 3
Նուազագոյն աստիճան		21 8
Բարձրագոյն »	իրիկուան	28 0
Խոնաւութիւն 0/0		40
Բարձրութիւն անձրեւի 24 ժամու միջոցին հազարորդամետր		0

Ուղղութիւն հողմոյ արեւելեան հիւսիս չափաւոր։

ՕԳՈՍՏՈՍ 8 Ի ՎԻՃԱԿԸ

Ծանրաչափի ճնշումը միօրինակ կը մնայ Եւրոպիոյ և Միջերկրականի վրայ, և հովը փոփոխական ու տկար է․ Հիւսիսային տկար հով Ատրիական և Արշիպեղագոս, և բաւական զօրաւոր ի Տարտանէլ․ Օդը հանդարտ է յԱթէնս։

Բարեխառնութիւնը 12 աստիճան է ի Բէդրբուրկ, 17 ի Վիէննա, 21 յԱթէնս և 25 ի Բարիզ։

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԱԶԴԱՅԻՆՔ

Բողոքական ազգայնոյ մը կողմանէ հետեւեալը մեզ ղրկուած է ի հրատարակութիւն․

Խմբագիր Տէր․

Աւետաբերի 25 րդ թուոյն մէջ տեսնուեցաւ Լանկայի եկեղեցւոյ խնդրոյն Միութեան ժողովոյն մէջ յուզուելով որոշման մը յանգելոյն նկատմամբ համառօտ տեղեկութիւն մը, սակայն անշուշտ սխալ լուր ստացած ըլլալով Աւետաբերի յիշեալ հրատարակութիւնը չէ համաձայն Միութեան ժողովոյ արարոց և որոշման։

Ցայտնի է, ինչպէս նաև Միութեան ժողովոյն պատուարժան անդամոց մի քանիէն ստուգուած է, թէ ի դիմաց նոյն ժողովոյն պաշտօնական յայտարարութիւն մը չէ այդ, բայց և այնպէս այսպիսի կարեւոր խնդրոյ մը նըկատմամբ տարբեր տարաձայնութեանց՝ մանաւանդ Լանկայի եկեղեցւոյ ներկայ պարագայներուն մէջ՝ ոմանց վրայ ընելիք ազդեցութիւնը ի նկատողութեան ունենալով՝ ժողովոյն որոշումէն տարբեր եղող յիշեալ յայտարարութեան ինչ ինչ կէտերուն դէմ դիտողութիւն ընելու խորհուրդը կարեւորութիւն կ'ստանայ․ սակայն ո և է կերպով վէճի և անձնականութեան տեղի տալէ զգուշանալու մտօք տակաւին խոհեմութիւն կը համարիմք դանց ընել այն խորհրդոյ գործադրութիւնն, ատանօր բաւ համարելով միայն յիշել ի գիտութիւն այլոց՝ թէ Լանկայի եկեղեցւոյն երկարատեւ դժուարութեան Միութեան կողմանէ յարմար սեպուած է իբր դարման ընելու կարգադրութիւնը հիմնել յիշեալ եկեղեցւոյ ժողովոյն քուէի մեծամասնութեան վրայ, թողլով քննադատութեան խնդրոյն բազմաթիւ կէտերուն։

Միութեան ժողովոյն յիշեալ որոշումն ի գործ դրուեցաւ յունիս 15/3 կիրակի ժամը 5ին գումարելով նոյն եկեղեցւոյ ժողովը ընդ նախագահութեամբ և հսկողութեամբ պատուարժան անդամոց մասնաժողովոյն՝ որոյ յանձնեալ էր ի դիմաց Միութեան, և Միութեան վերոյիշեալ կարգադրութիւնն հաղորդուելով գաղտնի քուէարկութիւնը կատարուեցաւ և հետեւապէս 38 քուէատուներէ 10 հաճութեան, 25 տհաճութեան և 3 չէզոք քուէից գոյացումն տեսնուելով՝ մասնաժողովը ի պաշտօնէ ծանոյց թէ քուէի արդեամբ Միութեան ժողովոյն կարգադրութեան համեմատ Արժ․ Տ․ Կ․ Ասատուրեան դադարեալ է իւր պաշտօնէն։

* * *

ՕՐՈՒԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Օրթագիւղ 27 Յուլիս

Հին ցնծութեանց և նոր ցնծութեանց յայտարարները։—Պերճախօսութեանց վրայ դատաստան մը։— Զգալի յառաջդիմութիւն և 82 ի պարգեւաբաշխութիւն մը։— փակագիծ մը և խոստովանինք։— 84 ի պարգեւաբաշխութիւն մը։— Վերանորոգումն 89 ի յիշատակաց։— Առաքինութեան տիպարներ։—Փորձառական դպրոցի աշակերտութիւն։— Արամեան վարժարան և ժողովրդական առած։— Ճեմարանի մը շուարումը։— Կովկասու և Պոլսոյ մանկավարժք։— Խոհական հաշիւ և Մուրատեան վարժարանի ժառանգը։

«Հայոց Զատիկն է հասեր», այս էր երբեմն մեր հարց ցնծութեան բարբառը գարնան առջի օրերուն մէջ։ «Հայոց ճառախօսութեանց եղանակն է հասեր», այս է այժմ մեր մեծ տօնախմբութեանց յայտարարը։ Բայց Հայոց Զատիկը քառասուն օր է միայն, իսկ պերճախօսութեանց եղանակը երեք քառասունք։ Սահմանադրութեան յիշատակներով, Մայիսի թռչնոց դայլայլիկներու հետ, կը քակուին Հայ հռետորաց լեզուակապերն, և Յուլիսի վերջերը հազիւ կը հանդարտի սուրբ բորբոքումը։

Երկար չենք գտներ այս ժամանակամիջոցը․ ժամանակին հետ բարքերն ալ կը փոխուին։ Մեր հարք կը գոհանային արտայայտելով իրենց սրտի զեղումներն, որոց համար չորս բառեր կը բաւէին։ Բայց այժմ մենք ուրիշ բարձր տեսակէտներ ունինք։ Ճանն է Պարգեւէ բարեաց․ ո՛չ ասպարէզն ճանն է որ «սաւառնիմ և ծաւալէ ի սփիւռս տիեզերաց», փոխան փառք բերելով, Հայ տրիբուններն սրտի բաբախումներն և միտաց խորհմասց խոհերն։ Եւ այդ խոհերն պէտք է այնքան խորին լինին մինչ անհասանելի հասարակ մահկանացուաց։ Արդարև իրաւունքն ալ իրենցն է․ Եթէ կարող լինինք հասկնալ թէ ի՛նչ ըսել կուզեն, ի՛նչ է իրենց միտքը, այն ատեն ի՛նչպէս ապշինք, ի՛նչպէս հիանանք։

Այո՛, ճշմարիտ է որ Հայ պերճախօսը ինչքան անհասկանալի և «ի գրոց բարբառ» խօսի, այնքան աւելի ապահով է որ իւր ազդեցութիւնը աճեղ կ'ըլլայ։

Անցեալ տարի այս օրերս էր երիտասարդ ուսանող մը, Պ․ Սիսակ Տէր Սահակեան, Գերմանիա մանկավարժական ուսումն աւարտած, Պոլսէն անցնելով Տփղիս կ'երթար, քանի մը օր այս տեղ կեցաւ և ծանօթացանք։ Շատ լրջմիտ երիտասարդ մ'էր, մեր առաջին տեսակցութեան մէջ կը յայտարարէր թէ՝ Պոլսեցիք շատ լաւ կ'ատենաբանեն։ — Ո՞ւր լսեցիր, հարցուցի։

Պատասխանեց թէ՝ կիրակի օր պարգեւաբաշխութեան մը ներկայ գտնուած է ուր «մի պարոն Պէրպէրեան կ'ասեն» հիանալի կերպով ատենաբանած է։

— Լսած եմ թէ լաւ կը խօսի, ի՞նչ ըսաւ։

— Ա՛խ, այդ մի հարցներ, պատասխանեց։ Ոչինչ կարողացայ հասկնալ, ոչինչ ըմբռնեցի։

Ահա բացատրութիւն մը որ ժպիտ կը բերէ մեր դէմքերու վրայ։ Ամէն ուրեք ատենաբաններու նպատակն է տպաւորութիւն ընել ունկնդիրներու մտաց վրայ, իսկ մեր մէջ կարծես ատենաբանը չունի ուրիշ կէտ նպատակի բայց եթէ ուժով ներգործել լսելեաց վրայ․ Եւ «խորհիմաստ» կարծուած բացատրութիւններն բաւ կը համարուին այս նպատակին հասնելու։

Անցողաբար յիշեցնենք թէ՝ ըսուած է որ երկու ծայրայեղութիւններ սահմանակից են, ներելի է մեզ կարծել ուրեմն որ մեր պերճախօսներու համար «խորհիմաստ» և «անիմաստ» համանիշ լինին։

Ինչ որ են, խորհիմաստ թէ անիմաստ, ճառերը շատ անգամ կրնան համարուիլ պատկեր մեր յառաջադիմութեան, զի մենք ալ կը յառաջադիմենք։ Առնական զգացմանց աստիճանաբար կը յաջորդեն քնարերգական բարակ զգացումներ, և այս զգալի փոփոխութիւնը կը հաստատեն 82 և 84 թուականի ճառախօսութիւններն։ Եթէ մտովի ետ դառնանք դէպ ի երկու տարի և բաղդատենք այն տարւան այս տարւան հետ պիտի համոզուինք թէ՝ արդարև մեր մտաւոր վիճակի փոփոխութիւնը մեծ եղած է։

Մտնենք ուրեմն 82 թուականին Օրթագիւղի եկեղեցին, ներկայ գտնուելու համար պարգեւաբաշխութեան մը հանդիսին։ Ցոյնախումբ բազմութիւնը գրաւած է եկեղեցին։ Անկեան մէկը կանգնած կը տեսնենք մի փոքրիկ խարտեաշ երիտասարդ, ձեռներն իրարու կպած, գլուխը խոնարհած, այնպէս երկիւղած գիրքով իբր թէ ճակտին վրայ պիտի ընդունի օրհնութեան միւռոնը։ Սեղանին վրայ է Նոր Սմբատ Բագրատունին։ Թագադիր իշխանը երկընցընելով ձեռքն անհունութեան մէջ, առանձնական շեշտով մը կը պսակէ երկիւղած երիտասարդը, «Կարիսպալի Հայոց»։ Առնական օրինակներ, որք լաւ տպաւորութիւն կը թողեն ուսանող սերունդին վրայ և կը ծառայեն պատրաստել երկաթէ կամքի տէր երիտասարդներ։

Այս տեղ բանանք փակագիծ մը, խոստովանինք մի ընթերց համար։ Հայ հասարակութեան մէջ ոմանք շատ զօրաւոր դատած են այդ օրինակ բացատրութիւններն ինչպէս նաև անպատեհ այն ամէն նմանութիւններն որոց անձերնին հայելի կը կարծեն մեր գրագէտներէն շատերն։ Անդարմար է, կ'ըսեն ոմանք, որ գրագէտներն թէ զիրար և թէ անձերնին նմանցնեն Արամազդայ, Աթենասայ, Հիւկօյի, Լամարթինի, Շաթօպրիանի։ Մենք չենք ուզեր քննել թէ մինչեւ ո՞ր աստիճան իրաւացի են այս դիտողութիւններն, միայն սաչափն կրնանք ըսել թէ մենք այս նմանողութեանց շատ հաշտ աչօք կը նայինք, և գուցէ դժուար լինի մեզ պարսաւել այդ սովորութիւնը։ Այո՛, խստապահանջ չենք լինիր, վասն զի մենք ալ մեր յանցանքը գիտենք — եթէ երբեք յանցանք է ըսել անկեղծութեամբ ինչ որ մեր անձի մասին մեր համոզումն է։ — Կը յիշեմ թէ երբ փոքրիկ տղայներ էինք, ինը տասը տարեկան, հարկ եղաւ առաջին անգամ քննութեան հանդէսի համար ճառ պատրաստել—շատ կանուխէն կը վարժեցնէին զմեզ այս նուիրական պարտականութիւնը կատարելու—։ Պատրաստեցինք ճառ մը նախ Պ․ Յ․ Ոսկանի ցոյց տալու համար։ Մեր մանկութեան, մեր անմեղութեան առաջին տողերուն մէջ կ'ըսէինք «Սիրելի ընկերք չ'երկնչինք երբ ներկայանանք քննիչներուն, մոքերնիս բերենք Քաջն Վահան Մամիկոնեան (նոր էինք սորված) որ երեսուն գլուխներով Պարսից բանակը ջախջախեց․ մենք ալ նոր Վահան Մամիկոնեաններ ենք, այդ զգացմամբ ներկայանանք քննչաց։» — Աւելորդ է ըսել, կամ լաւ եւս աւելորդ չէ ըսել, որ Պ․ Յ․ Ոսկան մեր յաւակնութիւններն քիչ շատ չափաւորելու չափ բարեսրտութիւն ունեցաւ, բայց խնդիրն հոն չէ։ Խնդիրն հոն է թէ՝ ինչպէս մենք կարող ենք դատափետել ժամանակակից գրագէտներն, մանաւանդ մեծ գրագէտներն որոց յարգանք պարտաւոր ենք, առարկելով թէ՝ կը գործածեն այնպիսի լեզու մը ինչպէս ժամանակաւ մենք ալ գործածած ենք, և անտարակոյս ուրիշներն ալ այդ մտածութիւններն ունեցած են իրենց սուրբ երախայութեան ժամանակին։ Այսպէս ըսելով յառաջ երթանք և չյիշենք զանոնք որ միշտ հաւատարիմ կը մնան իրենց անմեղութեան օրերուն։

Խոստովանինք բրինք, [illegible] է, ուրեմն թողունք [illegible] երկու թուականներն ալ այդ անցեալին մէջ, ձգենք [illegible] եկեղեցիներն և անոնց Աւարայրի բարձունքներն, գանք [illegible] որ բաղդատութիւններ ընենք։

Գիւղական [illegible] կերպարանքով եղած է Բագրատունին, փոխանակ [illegible], քնարի փափուկ թելերը կը թրթռան, քնար հովուերգական, նախանձելի Վիրգիլիոսի իսկ [illegible] հրապոյրներն։

Դարձեալ կը տեսնենք մի խարտեաշ երիտասարդ որ արդէն վարուց անցուցած է երեսուն գարուններն, և մի քանի տարիէն կը թեւակոխէ կենաց աշունը․ իւր դէմքն ալ մելամաղձոտ է, [illegible] տեսութեան, ինչպէս օրէնքը կը պահանջէ որ լինին [illegible] երեսներն։ Ինչն յարմար չէ, բարքերն փոխուած են։ Անփոփոխ նոյնակ է։ [illegible] մէջն ամփոփուած մինչեւ ճակտին [illegible] ծայրը։ Այս ձեռաց թաշկինակ մը կը սրբէ ճակատը։ Այնքան [illegible] է որքան չէր գուցէ Յուլիս 1 կիրակի գիշերին Վարդան, երբ յաջորդ օրը պիտի մղէր Աւարայրի դաշտին պատերազմը։ Փնարին թելերը կը հնչեն, խորհրդաւոր [illegible], եղերական [illegible], որ մինչեւ իսկ, ինչպէս օրէն է ըսել, [illegible] կը լացնեն։ «Վիհանանչած թիւն, փա՜ռք զզուանք, սո՛ւրբ յուզումն»— վերջապէս արդէն [illegible] ընծայեալ, բայց բաւական մաշուած դրամներն, կը գործածուին։—Պառնէր։—

Բայց հովուերգական ոճերը [illegible] ալ գոհ չէ։ Ո՛չ ապաքէն այդ եղերական [illegible] յուշ [illegible] և 1789ի—իրենց սկզբնական թուականին—մեծ յիշատակներն, [illegible]։ Ինչո՞ւ նմանութիւնը կատարեալ չըլլայ ո՛չ ապաքէն զի Մարի-Անթուանէթ, Ֆրանսայի թագուհին իւր գլխոց մէջ կ'առնէր օր մը փոքրիկ [illegible] պալատէն ժողովրդեան երեւալով [illegible], և կը միխիթարէր—ինչո՞ւ այս օրն ալ մեր Մարի-Անթուանէթը չերեւի Հայոց փոքրիկ [illegible] մէջ։ Բանաստեղծը արդէն Մարսիլեզը փոփոխելով կ'ըսէ․ «Տէ՛ր Աստուած, պահպանէ, պահպանէ Հայ մանուկը ի յոյս և ի միխիթար Հայոց։» Եւ [illegible] անկեղծութիւն [illegible] կը տրամադրէ։

Սակայն մեր սովորութիւնն է մի քիչ սկեպտիկեան լինել երբ ուժեղ [illegible] ազդեցութեան ներքեւ [illegible] «ո՛վ ճշմարտութիւն, ո՛վ ուղղութիւն, ո՛վ անկեղծութիւն, ո՛վ եղերերգ, ո՛վ ճշմարիտ, ո՛վ բարին»։—Եթէ կրնէինք, խօսքը քիչ մը քեզ ուղղէինք, սիրելի Սմբատ, որ ինչպէս ալ գրական խնդրոյ մէջ հակառակորդս լինիս, բայց [illegible] անկեղծաբար հաւատացողներէն ես, միշտ փափաքելով որ ամբողջութիւնը ալ իւր սահմանը ունենայ։ Պէտք է գիտցած լինիս, սիրելի Սմբատ, որ [illegible] անոնցմէ՝ որ ամէն փոքր առթի դուռ քաղել յանուն առաքինութեան բացագանչելու։ Զկարծե՛ս թէ աշխարհիս մէջ ուղղութեան տիպարներն նոքա լինին, որք իրենց մազերն կը փետտեն «ո՛վ ուղղութիւն» գոչելով։ Զկարծե՛ս թէ ամէնէն ազնիւ անձերն նոքա են՝ որք ձեռքերնին ուժով ուժով կուրծքերնուն զարնելով, արիւն յառաջ բերելու չափ, «անկեղծութի՛ւն, անկեղծութի՛ւն» կը պոռան։—Մաքսաւորն ու Փարիսեցին մարդկային ճշմարիտ տիպարներ են։ Զե՞ս գիտեր թէ քրիստոնէութեան մէջ կը տեսնենք որ ամէնէն առաքինի և ամէնէն սուրբ անձերը միշտ պզտիկ կեցած են այդ յատկութիւններն իրենց վերագրելէ, ուրիշին հակառակն ըսելով։ Ճշմարտապէս առաքինիներն, առանց շատ բացագանչութեան, մի հիւանդութիւն ունին, այն է սակաւ ինչ չոր ցոյց տալ իրենք զիրենք։ Ճշմարիտ առաքինութիւնը լռակեաց է։

Եթէ խոյական ապացոյց կուզես բառնալ, գնա՛ օր մը ի Խասգիւղ զոր անշուշտ չես մոռցած։ Անդ հարցուր մի դըժբաղդ էակ, մի խեղճ աղջիկ որ երբեմն կըրթուած է Խասգիւղէ դուրս վարժարանի մը մէջ։ Տես նորա տխրամած երեսը, խամրած թառամած երիտասարդութիւնն, և հարցուր նմա իւր վէպը, կը գիտես թէ ընկերական վիճակի վրայ դրոշը պատճառ է փորձառական դպրոցի պատուիրանաց հետեւիլ։—Անցիր Խասգիւղէ Հայ խմբագրատուն մը, տես անդ նամակներ՝ «վսեմախոհ ներշնչումներով գրուած» — այդ նամակներու վրայ կարծես կը նշմարուին խեղճ աղջկան մը արցունքի կաթիլները։ Պիտի համոզուիս թէ վսեմախոհ ներշնչումները շատ անգամ խեղճ աղջիկներու կենաց գինն են, — զի աղջկան մը պատիւն իւր կեանքն է։—Ո՛վ պիտի պատմէ թէ վսեմ ներշնչմանց շնորհիւ ի՛նչ ոճիրներ կը գործուին աշխարհիս մէջ։ Եւ երբ այս ամէնն տեսնես, արդեօք դարձեալ պիտի ըսե՞ս թէ որոնք որ որոտընդոստ ձայնիւ առաքինութի՛ւն, առաքինութի՛ւն կը գոչեն, արդարև մարդկութեան կատարեալ օրինակելի տիպարներն եղած լինին։

Փնտռե՛նք մեր մտերն ալ կեղծաւորութեան հետքերն։ Ո՛վ չունեցաւ հեղինակութեան ժպիտ մը անցեալ կիրակի, երբ հանդիսատես եղաւ տարօրինակ հակադրութեանց։ Գամա-գիւղ Արամեան վարժարանի պարգեւաբաշխութեան հանդէսին․ Պ․ Սըրկոտիչ Մանուկեան երբ կը կարդար այն տեղեկագիրն, որ ընդհանրութեան գոհունակութիւն կը պատճառէ, կարծես թէ աչքին ծայրովը նայէր ժպիտներ ունէր, ինչպէս ամենք կ'ըսեն․ Արամեան վարժարանի հոգաբարձութիւնը ո՛չ միայն ազգային պարտականութիւն մը խղճի մտօք կը կատարէ, ո՛չ միայն օրինակ կը հանդիսանայ ամէն թաղերու Հայ երիտասարդութեան, այլ և ցոյց կուտայ թէ ինչպէս պէտք է յանդուգն և մեծայարգ խորհուրդներն յարատեւութեամբ ջախջախել։

Եւ երբ տրիբուն մը անդէն անդէն կը խօսէր Արամեան վարժարանի [illegible] մասին, [illegible]։ «Այն ձեռքը զոր չես կարող կտրել, համբուրէ՛ և ճակտիդ դի՛ր»։

Բայց միայն չոր օրերով բաւական ըլլալով մեր պարտ [illegible], քիչ մ'ալ հեռանանք ի լռենք։

Բաւական գրեցինք [illegible] այն լոյսերն և հեռաւորերն, որոց նայելով Էջմիածնայ սինոդը կը խնդէ Խորէն Սրբազանն, Ձերմակեան և Օրմանեան փաղանգաները, խնդրելով անոնցմէ որ յանձն առնուն Գէորգեան ճեմարանի տեսչութիւնը, բայց սուրբ հայրերէն ոչ մին ինքզինքը կուզէ բաւական գտնել այդ բարձր պաշտօնին, և սինոդը շուարած կը մնայ։ [illegible] (ամէն համեստութիւն պահելով) [illegible]։

Բայց ի՞նչ բաղդի պիտի արժանանան այն մանուկներն ու պատանիներն որք կը կրթուած են Գէորգեան ճեմարանը՝ եթէ իրենց կրթութեան բարձրագոյն հոգը [illegible]։ [illegible]

Եւ յետոյ, ինչո՞ւ Կովկաս կարօտ լինի մեզ, Կովկաս՝ որուն գլխաւոր պարծանքն է [illegible] ունինք։ Կովկասու համար մանկավարժութիւնը և դպրոցի բարձրագոյն տեսչութիւնը [illegible] մ'է․ մենք աւելի գործնական ենք․ մեզ համար կը բաւէ որ [illegible] Ղազար Փարպեցի կամ Բաւոն, միթէ հերիք չէ՞ որ նմա յանձնենք մեր ազգայնոյ կրթութեան հոգն ու խնամքը։

Ինչ և է, կարծես թէ Էջմիածին ալ կ'ըմբռնէ թէ մեր դպրեւերը լաւագոյն է քան իրենն։

Բայց առաջին անգամ չէ որ սինոդը —[illegible]— կը սխալի։ Մաղթենք որ ինքն ալ շատ չմեղնի իւր սխալը։

Զգոյշ լինիլ, հաշուելով գործել՝ շատ անգամ Մխիթարեանց գլխաւոր յատկութիւնը կը սեպուի։ Լաւ հաշուով մը արկածներ չէր, իրենց համար, Մուրատեան վարժարանի վաճառումը որոյ վրայ այժմ քարդելով 200,000 Ֆրանք կը գնեն Իտալիոյ մէջ 1,000,000 Ֆրանք արժողութեամբ աքանչելի ագարակ մը որ մշտնջենապէս — որքան որ աշխարհիս վրայ բան մը կրնայ մշտնջենաւոր սեպուիլ— կ'ապահովէ վանքի և դպրոցի գոյութիւնը։

Երուսաղէմ և Էջմիածին ե՞րբ օրինակ պիտի առնուն Վենետիկէ։

Գուցէ այն ժամանակ երբ այլ ևս հարկ չմնայ։— Ըսուած է, «Հայուն ետքի խելքը ինձ պէտք էր»։

ՀՐԱԶԴԱՆ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Սուրհանդակ աղաւնիներ․ — Յայտնի է թէ վերջին ժամանակներս սկսուած է աղաւնիները գործածել պատերազմի ժամանակ՝ իբր օդային սուրհանդակ արագ կերպով լուրեր և հրամաններ հաղորդելու համար տեղէ մը ուրիշ տեղ, իրենց ոտքին կապուած թուղթի մը միջոցաւ՝ որոյ վրայ սղագիր կերպով գրուած է ինչ որ հարկ է։ Այս թռչնոց շնորհիւ է որ Բարիզ՝ 1870-71 ի պաշարման ժամանակ՝ կրցաւ դուրսէն տեղեկութիւններ ստանալ։ Այսօր Գերմանիա սկսած է մեծ կարեւորութիւն տալ այդ թռչնոց․ ահաւասիկ քանի մը տեղեկութիւններ այդ օդային սուրհանդակաց կազմակերպութեան վրայ ի Գերմանիա։

Գերմանական գրեթէ ամէն բերդաքաղաքաց և ցամաքի ու ծովեզրի կարեւոր քաղաքաց մէջ, սուրհանդակ աղաւնիներու կայարան մը կայ, որ գլխաւոր հեռագրութեան ընդհանուր հսկողութեան տակ կը գտնուի։ Ամէն աղաւնեաց քաղաքին հրամանատարին ուղղակի իշխանութեան ներքեւ կը գտնուի, և կը կառավարուի ամբողջ զօրաց ենթասպայով մը, մասնագէտով մը և երկու զօրականներով։ Պատերազմի ժամանակ տնօրէնութիւնն սպայի մը կը յանձնուի և օժանդակ անձանց թիւն ալ կը կրկնապատկուի։ Աղաւնիներուն թիւը կայարանաց համեմատ կը փոխուի, սակայն ընդհանրապէս միջին թիւն 200 է։ Այս աւելի ծախս եղած գումարն, որ 1882-83 ին 23,730 ֆրանք էր, 1883-84 տարւոյն 43,730 ֆրանքի հասնեցաւ։ Ստրազպուրկի և Մեցի զինուորական աղաւնեաց իւրաքանչիւրն 600 աղաւնի կը պարունակէ։ Պերլինի մէջ, որոյ աղաւնեաց մասնաւորապէս աղաւնիներու մրցումը բազմաթիւ յառաջացուած է, այդ թռչնոց թիւը բաւական մեծ է։ Աւելորդ է ըսել թէ աղաւնիները մեծ խնամով կը պահուին։ Մասնաւոր տումարի մը մէջ կ'արձանագրուին անոնց կատարած այլ և այլ ուղեւորութիւններն, անոնց թռիչքին արագութիւնն և պահպանութեան վրայ ծանօթութիւններ, վերջապէս այնպիսի տեղեկութիւններ, որք կայարանին տընօրէնին կ'ուսուցանեն այն ծառայութիւնները, զորս կրնայ սպասել իւրաքանչիւր սուրհանդակէ։

Պարնըմ եւ իւր երեւոյթները․ — Մեր ընթերցողք անշուշտ կարդացած են հռչակաւոր Պարնըմ Ամերիկացւոյն մահն ի հասակի 65 ամաց։ Այս տարօրինակ մարդն 35 տարիէ ի վեր աշխարհի մէջ հազուագիւտ եղող արտասովոր երեւոյթներ (թէ՛ մարդ և թէ՛ անասուն) փնտռելով կը գտնէր և ի տես հասարակութեան կը դնէր։

Կարելի է ըսել թէ ամէն բան ցուցած է, վայրի գազաններ, կենդանաբանական մարդիկ, հանճարեղ անասուններ, վերջապէս ամէն ինչ։ Այս կերպով չորս հինգ միլիոն վաստկած էր, բայց կ'երեւի թէ վերջին տարիներուն մէջ այլ և այլ պատճառներով շատ տեղ կորուսած էր։

Յիշենք աստ իւր ի տես դրած մարդոց և կենդանեաց մի քանիները։

Նախ և առաջ, այն նշանաւոր փիղը զոր 1869 ին ի ցոյց դրաւ և որուն ի տես ելան բոլոր Միացեալ-Նահանգաց բնակիչներն։ Այս փիղն, Ցով-Նաթան անուն, յատկապէս իրեն համար շինուած հսկայ կիթառի մը թելերը կը հնչեցնէր իւր պատիճով և կը յաջողէր ազգային Եանքի տուտլ երգը նըւագել յոյժ որոշապէս։ Նոյնպէս ուրիշ բազմաթիւ փորձեր կը կատարէր և հասարակութիւնն առ ինքն պիտի յանկուցանէր, եթէ կուրծքի ցաւ մը չմեռնէր։

Բուն գլուխ մարդն ալ իւր մեծագոյն յաջողութեանց մին եղաւ։ Այս հնաքրքրաշուրջ անձը, ճարտնացի մ'՝ որ Սան-Ֆրանչիսկոյի մէջ գտած էր, բոլորովին կը նմանէր բուի մը և գլուխն ու դիմաց վրայ մազեր ունէր՝ որք փետուրներու կը նմանէին։ Եթէ հանգիստներն աւելի գրաւ վճարէին, բու-մարդը կենդանի մուկեր ալ կը լափէր, խաղ մը ուրիշ կ'երեւայ թէ յոյժ կ'ախորժէր ամերիկեան բարձր դասու ընկերութիւնը։

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
287 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

ԼԱ ՆԻՒ ԵՕՐՔ

Ապահովագրեալք միայն տէր են երաշխաւորեալ դրամագլխոյն և ընկերութեան բոլոր շահերուն

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Հ. ՍԹԷԼՑ
ԳՐԱՍԷՆԵԱԿ ԳԱԼԱԹԱ, ՃԱԼԵՃԵԱՆ ԽԱՆ

1882 Ի ԳՕՄԼԹԸ

Այս հռչակաւոր փաչեայ ՍԻՆԱՐԻ ԹՈՒՂԹԸ իւր կատարեալ մաքրութեամբ արժանի է յանձնարարուիլ բոլոր ծխողներուն։ Ոչ միայն Ներքինից այլ և այլ ակադեմիայք, այլ և Կ. Պոլսոյ բժշկական խորհուրդն, անցեալ մայիս 16ին, վկայագիր տուած է, ուսկից կը տեսնուի թէ, բուսական կամ հանքային ո՛ և է խառն նիւթ չպարունակեր և հետեւաբար անոր գործածութիւնը կատարելապէս անվնաս է։

Այս Թուղթը պատրաստուած է Ֆրանսայի Անկուլէմ գաւառին ԼԱՐՕՇ ԺՈՒՊԵՐ ընկերութեան համբաւաւոր գործարանին մէջ։ Թուրքիոյ մէջ կը վաճառուի միմիայն Կալաթա, Ֆրանսական Սիթէ, թիւ 82, Զաքարիա Մամանկիւլեանի վաճառատունը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՆՉԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Գրեց Ղազարոս Աղայեան

Ամեն ուսումնասէր մարդու ուշադրութեան արժանի գրքոյկ մ'է որ կը խօսի ժամանակակից կարեւորագոյն խնդրոյ մը վրայ։ Գրքոյկը երկու մասի բաժնուած է. առաջին մասին մէջ բուն խնդիրը լուծուած է, երկրորդ մասին մէջ մի ընդհանուր հայեացքով հեղինակը փարատած է ոմանց տարակուսութիւնը և ցրած է այս և այն անձանց մոլար կարծիքներն ու առաջարկութիւնները։

Գին 3 ղրշ.

Կը ծախուի Մարդարեան գրատունը, Մէրճան, թ. 57։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանս իւր Զ-րդ տարւոյ շրջանը պիտի սկսի յառաջիկայ Սեպտ. 1ին, հետեւեալ կարեւոր բարեփոխութեամբք։

Վարժարանս պիտի ունենայ իւր գլխաւոր ուսուցիչներէն բաղկացեալ Վարչական ժողով մը, որ Տնօրէնին նախագահութեան տակ կանոնաւոր նիստեր ընելով պիտի խորհրդակցի վարժարանին վերաբերեալ խնդրոց վրայ։

Մինչ ցարդ պարագայից բերմամբ Վարժարանս սահմանուած էր դասաւորեալ կարգեր չը կազմել, և հետեւաբար միջակարգ ուսումնարաններ չ'ունենալ։ Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք թէ հակառակ զանազան դժուարութեանց, յաջողած ենք յառաջիկայ տարւոյն համար պատրաստել չորս կանոնաւոր կարգեր, որք են երիցագոյնք ([illegible]), երէցք ([illegible]), կրտսերք ([illegible]) և կրտսերագոյնք ([illegible]), և կը յուսանք թէ պատեհաւոր ամեն տարի ընթացաւարտներ պիտի ունենանք։

Աւելորդ է դիտել տալ թէ այսպիսի կազմակերպութիւն մ'ունեցող վարժարանի մը համար մեծ անպատեհութիւն մ'է տարւոյն ընթացքին մէջ ո և է ժամանակ նոր աշակերտ ընդունիլ։ Ուստի խիստ փափաքելի է որ այն ծնողք որ կը խորհին իրենց զաւակը Վարժարանս դրկել, ջանան դպրոցական նոր տարւոյն սկիզբն դրկել, որով դասերու կարգադրութեանց մասին շատ մը դժուարութիւնք պիտի արգիլուին, և նորեկ աշակերտն կարող պիտի ըլլայ իւր ընթացքն սկսիլ կանոնաւորապէս։

Վարժարանս ցարդ չունէր իւր պիտոյից կատարելապէս համապատասխանող գրադարան մը և աշխատանոց մը (լապորաթուար)։ Այս երկու պէտքերն ևս յառաջիկայ տարի մեծաւ մասամբ պիտի գոհացուին գրեանց և բնագիտական գործեաց կարեւոր յաւելուածներով։

Գիշերօթիկ աշակերտաց կերակրոյ, վառելիքի, լուացման և այլ պարագայական ծախուց համար տարեկան 10 Լր. Օսմ. իսկ դաստիարակութեան համար 2 Լր. Օսմ. կը վճարեն հետեւեալ կերպիւ. —4 լիրա Սեպտեմբեր ամսոյ մէջ, 4 լիրա Յունուար ամսոյ մէջ, և 4 լիրա Ապրիլ ամսոյ մէջ։ Ոչ մի ուսանող կրնայ մնալ Վարժարանս մէջ այն ժամանակէն աւելի որոյ համար վճարած է կանխաւ։

Ուրաքանչիւր ուսանող պարտի հայթայթել իւր անկողինը, հանդերձը և գրքերը։ Վարժարանիս մէջ գործածուած դասագրքերն աշակերտաց դիւրութեան համար Վարժարանէս կրնան ստացուիլ դիւրամատչելի գնով։

1884 Յուլիս
Ճ. Է. ԲԻՐՍ
ՏՆՕՐԷՆ

ԱԶԴ

Կայսերական պալատան ատամնաբոյժ Տօքթ. Բալիարօրուլօ պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց և պատուարժան հասարակութեան թէ Այնօրօզի վանքին ուղեւորութենէն վերադարձած լինելով, հաստատուած է Բերա, մեծ փողոց, Պօն Մարշէի փողոցին ծայրը՝ ասուզի վերաբերեալ Նիւթենիյաց վաճառատան վերնայարկն, ուր բացի կիրակիէն ամեն օր հիւանդ կընդունի, առաւօտեան ժամն 8 էն (եւրո) մինչեւ երեկոյեան ժամը 8։

ՍԱՄՈՒԷԼ ՍՄԱՅԼՍ
ԻՆՔՆՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

Թարգմանութիւն
Ս. ԵԹՄԵՔՃԵԱՆ

Ընթերցողաց աւելի դիւրամատչելի ընելու համար այս անգամ սոյն գրքին գինն տասն ղրուշի իջեցուցած է Թարգմանիչը։ Կը գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց քով։ Բ. տպագրութիւն։

ԹԷՅ

Չինաստանի և Ճավայի զանազան տեսակ թէյեր կը ծախուին Թահմիզ փողոց, թիւ 70 վաճառատունը։ Կը խնդրուի պատուարժան ազգայիններէ, մանաւանդ գաւառացի [illegible]ներէ, գէթ միանգամ [illegible] փորձել տեսակներն և գիները։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Հայտար փաշա հասթախանէսինտէ պուլունան էճզաճը վէ ճէրրահ սընըֆլարը իչիւն լիւզումի օլան շակիրտան մահըլը հալը բուլունան եէկիրմի ասղու զընէ ըզ փազար կիւնի պիլ իմթիհան ալըզ օլունաճաղընտան մէզքիւր սընըֆլարա տէխալէթ արզուսընտա պուլունանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ սաաթ իւչ րատէլէրինտէ հասթախանէյի մէզքիւրէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

24 Թէմմուզ 1884   3—3

ԲԺԻՇԿ ՃԱՆԻԿ ՔՐԻՍԵԱՆ

Հիւանդ կընդունի ամեն օր, Կիւրակէ օրէն զատ, առաւօտէ մինչեւ կէսօր, Կ. Պոլիս, կամուրջի դէմ—առ—դէմ 77 թիւ Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը։ Իրենց թաղերէ վկայեալ աղքատները ձրիաբար կընդունի։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1884 ՅՈՒԼԻՍ 16Է ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 31

Վօսփորէն իջնող շոգենաւեր

11 15 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիգէօյ Միրկէօն Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
11 30 Պէյգոզէն Բաշապաղչէ Ր. Բաշամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիգէօյ Չէնկէլգէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք
11 30 Վանիգէօյ Չէնկէլգէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Գապաթաշ
11 15 Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
12 — Եէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիգէօյ Սթէնիա Պոյաճըգէօյ Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
12 15 Գաւագներէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգոզ Բաշապաղչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիգէօյ Չէնկէլգէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Գապաթաշ
1 — Եէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիգէօյ Միրկէօն Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
1 45 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրն. Պէօյիւք. Թարապիա Եէնիգէօյ Սթէնիա Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիքթաշ։
2 30 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիգէօյ Միրկէօն Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
2 — Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգոզ Բաշապաղչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիգէօյ Չէնկէլգէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իւսկիւտար
3 15 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Քիրէճպուրնու Թարապիա Եէնիգէօյ Միրկէօն Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
4 15 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիգէօյ Սթէնիա Միրկէօն Պոյաճըգէօյ Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
4 — Պէօյիւքտէրէ Պէյգոզ Բաշապաղչէ Րիֆաթբաշամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիգէօյ Չէնկէլգէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Պէշիքթաշ։
5 15 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիգէօյ Սթէնիա Միրկէօն Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
6 15 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգոզ Բաշապաղչէ Եէնիգէօյ Միրկէօն Գանլըճա Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլլի Արնաւուտգէօյ Չէնկէլգէօյ Պէյլէրպէյ Օրթագէօյ Գուզկունճուք Պէշիքթաշ Իւսկիւտար
7 45 Ա. և Ր. Գավագ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիգէօյ Սթէնիա Պոյաճըգէօյ Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
8 45 Եէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիգէօյ Միրկէօն Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
8 45 Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգոզ Բաշապաղչէ Ր. Բաշամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիգէօյ Չէնկէլգէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իւսկիւտար
9 30 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիգէօյ Սթէնիա Պոյաճըգէօյ Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
10 15 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգոզ Եէնիգէօյ Միրկէօն Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգէօյ Գուրուչէշմէ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ
10 45 Մէզարպուրնու Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգոզ Բաշապաղ. Ր. Բ. մահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիգէօյ Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ Գուզկ. Իւսկիւտար։
11 — Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիգէօյ Միրկէօն Ր. Հիսար Արնաւուտգէօյ Օրթագէօյ Պէշիքթաշ

Կամուրջէն ելնող շոգենաւեր

12 30 Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճըգէօյ Սթէնիա Եէնիգէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ
1 15 Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէօն Եէնիգէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ
1 30 Գապաթաշ Իւսկիւտար Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Օրթագէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլգէօյ Արնաւուտգէօյ Գանտիլլի Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Եէնիգէօյ Բաշապաղչէ Պէյգոզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ
2 — Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճըգէօյ Սթէնիա Եէնիգէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ
2 15 Իւսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլգէօյ Վանիգէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ր. Բաշամահալլէ Բաշապաղչէ Պէյգոզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ
2 45 Գապաթաշ Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէօն Սթէնիա Եէնիգէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ
3 30 Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէօն Սթէնիա Եէնիգէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ
4 15 Իւսկիւտար Գուզկունճ. Պէյլէրպէյ Չէնկէլգէօյ Վանիգէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ր. Բ. մահալլէ Բաշապաղչ. Պէյգոզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ։
5 — Գապաթաշ Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէօն Եէնիգէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ Ր. և Ա. Գավագ
6 — Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէօն Եէնիգէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ
6 45 Իւսկիւտար Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Օրթագէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլգէօյ Արնաւուտգէօյ Գանտիլլի Ր. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Եէնիգէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ
8 15 Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Արնաւուտգէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէօն Եէնիգէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպ. Եէնիմահալլէ
9 15 Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէօն Եէնիգէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու
10 — Գապաթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլգէօյ Վանիգէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապաղչէ Պէյգոզ Թարապիա Մէզարպուրնու Ր. և Ա. Գավագ
10 15 Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճըգէօյ Սթէնիա Եէնիգէօյ Թարապիա Քիրէճպուրնու Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ
11 — Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէօն Եէնիգէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ
11 — Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլգէօյ Վանիգէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ր. Բաշամահալլէ Պէյգոզ
11 30 Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Օրթագէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլգէօյ Վանիգէօյ
12 — Պէշիքթաշ Օրթագէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգէօյ

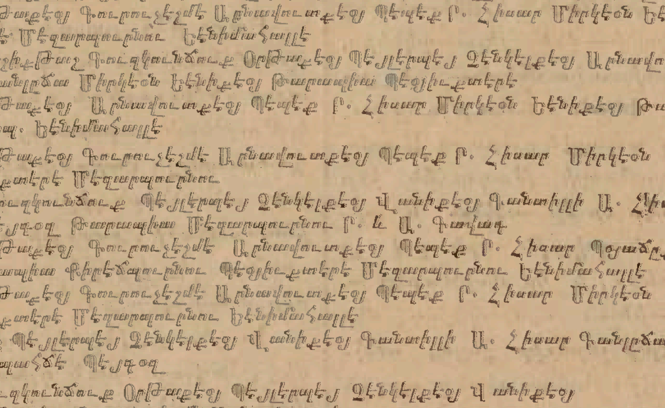

Ս. Մ. Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ կը ծախուին Ամերիկայի Երկրագործական գործիքներ։ Զանազան տեսակ Արօրներ, Մարգագետին վար տալու գործիք, մեծ և փոքր։ Ցորեն մաքրելու գործիք մեծ և փոքր։ Գետնէ ու խոտ ջարդող գործիք։ Զանազան գործիքներ բանեցնելու համար ձիով գործող մեքենայ։ Պարտէզի գործիքներ։ Հրդեհի փոքր ջրհան և այլ զանազան Ամերիկայի ջրհաններ։ Այլ և այլ պտղոց ջուրերը հանելու գործիք։ Ձիերու և աշխատող կերը մանրելու աղորիք, եայլն, եայլն։

Ամերիկեան վաճառատունն է Գալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ 26 Մայիս (Ն. Տ.) 1884, մինչեւ յնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																								
	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66
	ԱՌԱՒՕՏ												ԻՐԻԿՈՒՆ												
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 19	1 49	2 21	2 58	3 27	4 03	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 —	7 31
Գում—գափու	6 28	7 —	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 —	2 —	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41
Եէնի—գափու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 04	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	...	7 15	7 46
Տաւուտ փաշա	...	...	...	8 —	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 07	1 6	2 7	2 39	...	3 45	...	4 52	...	5 57	6 31	...	7 18	7 49
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	...	7 23	7 54
Եէտի—գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	...	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 21	3 53	4 30	5 —	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59
Մագրիգիւղ	6 48	7 23	8 —	8 24	8 33	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 29	...	3 36	...	4 42	...	5 49	...	...	7 6	...	8 10
Այ—Սթէֆանօս	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 39	...	3 46	...	4 52	...	5 59	...	...	7 18	...	...
Քիւչիւք—Չէքմէճէ	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 27	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																								
	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67	
	ԱՌԱՒՕՏ													ԻՐԻԿՈՒՆ											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք—Չէքմէճէ	...	...	7 1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...	...
Այ—Սթէֆանօս	...	...	7 12	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	...	1 51	...	2 58	...	4 4	...	5 11	...	6 27	6 51	...	...
Մագրիգիւղ	6 —	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	...	2 3	...	3 9	...	4 15	...	5 22	...	6 38	7 05	...	...
Եէտի—գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	1 15	1 44	2 16	2 5[illegible]	3 22	3 58	4 29	5 05	5 36	6 12	6 53	7 26	7 58	...
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 16	11 48	1 19	1 48	2 20	2 5[illegible]	3 26	4 2	4 33	5 09	5 40	...	6 57	...	8 0[illegible]	...
Տաւուտ փաշա	6 22	7 17	7 46	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53	1 24	1 53	2 25	3 0[illegible]	3 31	4 07	4 38	5 14	...	...	7 2	...	8 07	...
Եէնի—գափու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56	1 27	1 56	2 28	3 0[illegible]	3 3[illegible]	4 10	4 41	5 17	5 46	...	7 5	...	8 10	...
Գում—գափու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 32	2 01	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	8 15	...
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 03	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 —	6 31	7 20	7 50	8 24	...

1. Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբոց մէջ։
2. Ուրբաթ և Կիրակի օրերը 26 Թիւ կառախումբն մինչեւ Քիւչիւք—Չէքմէճէ պիտի երթայ Ֆլօրիա հանդիպելով. Այ—Սթէֆանոյէն պիտի մեկնի երեկոյեան ժամ 2. 40ին և Քիւչիւք—Չէքմէճէէն պիտի վերադառնայ ժամ 4. 55ին Այ—Սթէֆանօ երթալու համար, ուր 61 Թիւ կառախմբին հետ պիտի հաղորդակցի։—Ուրբաթ և Կիրակի օրերը 20 Թիւ կառախումբը Ֆլօրիա պիտի հանդիպի։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ՆԻ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարտուրին	2,500
Պասսանօ	3,500	Մէլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գայրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիպսօ	2,500	Օթրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օթթօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բալդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քէդօ	2,800
Տրակօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Էլտօրատօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալգօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆլօրօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիրանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կոզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտօնօ	2,200	Սօրէնթօ	4,300
Չանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թինկէր	1,300
Հումպէր	1,200	Թօրլէտօ	2,800
Ճիւօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քէլտօ	2,000	Եէտտօ	3,600
Փօթօ	2,200	Զէլօտ	1,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	440

Փօթօ շոգենաւն Անգլիայէն սաս հասած և իւր բեռն սաս պարպելէ յետոյ Օտեսա պիտի ուղեւորի։

Թինկէր շոգ. նաւապետ Մօրիս, Յուլիս 27ին Անգլիայէն մեկնեցաւ Մալթա, Իզմիր, Պոլիս և Օտեսա երթալու համար և Օգոստոս 14ին սաս կ'սպասուի։

Բեռներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմլէճ-
խան Ղալաթիա

ՖՐԷՏ, ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլ և Արեւելքի մէջ.

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլավեան	3700
Անատոլիան	2500	Ֆլօրեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5300
Արմէնիան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսդրիան	5500
Պօհէմիան	6000	Լէսպիան	2200
Գասթիլեան	800	Լիքիան	2500
Սայփրեան	2000	Լիպեան	800
Տօլըրֆ	700	Օրօրթէօ	700
Էճիփթեան	3700	Բէրսիան	3800
Ֆավիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆլորիտեան	3700	Վիրճինեան	6800

Աթէնեան շոգ. երէկ Օտեսա ուղեւորեցաւ, ուսկից ի մօտոյ պիտի վերադառնայ Լիվըրբուլ ուղեւորելու համար։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԼՅՈՒԻՍԹ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Լուդովիկոս Լաֆոնթէն.
Ճիպրալտար, Պ. Պ. Բարքեր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վալսման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քաուկիլլ.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտատօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիտօլ և ընկ.

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մարսիլիայի և Պոլսոյ մէջ կանոնաւորապէս բանող

Տրապիզոն և Սամսոն երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մէլ, որ Յուլիս 30ին Մարսիլիայէն և Օգոստոս 17ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մէնէլ։

Ուղեւորաց և ապրանաց ընդունելութիւն

Նաւավարձի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալութեան
ԹԻՆԻԽՕԹ ՐՈՊՈՒԼ,
Մումհանէ փողոց, թիւ 141

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլ, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող
ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոննոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պրէօ
Արարատ	2,500	Իսծէրս
Արգադիա	2,500	Պրոէթիրշանք
Լաքօնիա	2,500	Ուէպպ
Մասէտոնիա	3,500	Մոռէ
Րումէլիա	2,800	Ֆէթըրսթըն

Մասէտոնիա շոգ. Օգոստոս 15ին Պոլիս մէն սաս պիտի գայ և անմիջապէս Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Րումէլիա շոգենաւն Օգոստոս 15ին Լիվըրբուլէն սաս կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գիներով վաճառք կ'ընդունի Ներքնական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ՆԻ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլ և Միջերկրականի մէջ բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Քանտիա	4200	Ոգիկիա	3000
Ֆարոս	4000	Կէլթիա	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Սէլէուկիա	3250	Ափրիկանաց	1700
Թէպէս	3250	Լօդիա	800
Մակսոպա	3250	Օլինթիա	800
Մարէօթիս	3250	Սէմիլ	700

Բէրա շոգ. նաւապետ Ֆորէսթըր Օգոստոս 13ին չորեքշաբթի օր ուղղակի Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Օսմանլի շոգ. նաւապետ Ուիլլըրս Լիվըրբուլէն սաս հասաւ և ի մօտոյ վերստին Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Վերոյիշեալ շոգենաւք ընտիրապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ճ. Թ. ՈՒԻԹԱԼ և ԸՆԿ.
Գործակալք
Մէյդանճըգ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվըրբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք ամեն տասն օրը անգամ մը կը բանին Լիվըրբուլ և Միջերկրականի մէջ.

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ալգիէր	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոթնիա	4,600	Բալմիրա	5,000
Կալաբրիա	3,800	Բարթիա	3,200
Կարպատ	2,500	Բաւլինիա	3,000
Քուին Պէօ	1,200	Սարտինիա	7,800
Սէֆալօնիա	5,000	Սիդօնիա	4,600
Գաթալոնիա	4,700	Սամարիա	3,000
Շէրբուրկ	2,000	Սամոթրակէ	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիւրիա	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Աւերբէս շոգենաւն, նաւապետ Հավըր, Օգոստ. 9ին Լիվըրբուլէն սաս կ'սպասուի։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ
Գործակալք
Թիւ 1 Քիւչիւք Հաւլու
փողոց խան Ղալաթիա

Արտօնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ